

ZAŁĄCZNIK A

Cel i mechanizm preferencji podatkowych

I. Preferencje podatkowe w PIT

1. GOSPODARKA

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE

CEL: Wsparcie nowych inwestycji realizujących politykę rozwoju gospodarczego oraz zwiększających zatrudnienie.

Wolne od opodatkowania są dochody podatników uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie specjalnych stref ekonomicznych. Wielkość udzielonej pomocy publicznej jest limitowana i może być różna dla poszczególnych stref ekonomicznych.

JEDNORAZOWA AMORTYZACJA

CEL: Wsparcie działań inwestycyjnych podejmowanych przez małych i rozpoczynających działalność gospodarczą podatników.

Z przyspieszonej amortyzacji mogą skorzystać w pierwszym roku podatkowym, w którym środki trwałe (dalej jako: „ŚT”) i wartości niematerialne i prawne (dalej jako: „WNIp”) zostały wprowadzone do ewidencji ŚT i WNIp, mali podatnicy (wartość przychodu ze sprzedaży – wraz z kwotą należnego podatku od towarów i usług - w poprzednim roku podatkowym nie przekroczyła 1 200 000 euro) oraz podatnicy rozpoczynający działalność gospodarczą.

Przyspieszona amortyzacja dotyczy zakupu ŚT zaliczanych do grupy 3–8 Klasyfikacji ŚT, z wyłączeniem samochodów osobowych. Limit dokonywanych odpisów nie może przekroczyć w ciągu roku podatkowego 50 000 euro.¹

WYDATKI NA NABYCIE NOWYCH TECHNOLOGII

CEL: Wsparcie działalności innowacyjnej.

Są to wydatki ponoszone przez podatnika uzyskującego przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej na nabycie nowych technologii (z wyłączeniem podatnika prowadzącego działalność na terenie specjalnej strefy ekonomicznej) tj. wiedzę technologiczną w postaci wartości niematerialnych i prawnych, w szczególności wyniki badań i prac rozwojowych, która umożliwia wytwarzanie nowych

¹ W latach 2009-2010 limit ten podwyższono do 100 000 euro.

lub udoskonalonych wyrobów lub usług i która nie jest stosowana na świecie przez okres dłuższy niż ostatnich 5 lat, co potwierdza opinia niezależnej od podatnika jednostki naukowej.

MOŻLIWOŚĆ ROZLICZENIA STRATY Z LAT UBIEGŁYCH

CEL: Pomoc w zachowaniu płynności finansowej podatników. Poprawa elastyczności podejmowania decyzji inwestycyjnych.

O wysokość straty ze źródła przychodów, poniesionej w roku podatkowym, można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty.

DOTACJE

CEL: Zachęta podatników do realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa lub budżetów samorządowych.

Zwolnione z opodatkowania są dotacje w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

KREDYT PODATKOWY

CEL: Pobudzenie przedsiębiorczości.

Podatnicy, którzy po raz pierwszy rozpoczęli działalność gospodarczą, po złożeniu odpowiedniego oświadczenia i spełnieniu warunków przewidzianych w ustawie o PIT (m.in. utrzymanie określonego poziomu zatrudnienia), zyskują prawo do rocznego zwolnienia od obowiązku zapłaty zaliczek na podatek dochodowy.

Zwolnienie to przysługuje w roku następującym po roku, w którym podatnicy rozpoczęli działalność, jeżeli w roku rozpoczęcia tej działalności była ona prowadzona przez co najmniej 10 pełnych miesięcy. W przeciwnym wypadku zwolnienie przysługuje w roku podatkowym następującym 2 lata po roku rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Wskazać należy, iż kredytem podatkowym objęty jest dochód uzyskany przez podatnika z pozarolniczej działalności gospodarczej, a nie podatek. Ponadto, jednym z warunków skorzystania z kredytu w PIT jest konieczność rozliczania dochodów

(przychodów) w roku korzystania z kredytu podatkowego według skali podatkowej lub w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

2. ROLNICTWO

WYŁĄCZENIE SPOD ZAKRESU ZASTOSOWANIA USTAWY O PIT PRZYCHODÓW Z DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ Z WYŁĄCZENIEM PRZYCHODÓW Z DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa.

Do przychodów z działalności rolniczej wyłączonej spod opodatkowania podatkiem dochodowym, zastosowanie mają przepisy ustawy o podatku rolnym. Konstrukcja podatku rolnego nie przyjmuje za podstawę opodatkowania dochodu uzyskanego przez podatnika. Podstawą opodatkowania w podatku rolnym jest liczba hektarów przeliczeniowych. Oznacza to, że niezależnie od tego, w jakiej wysokości podatnik podatku rolnego osiąga dochód z działalności rolniczej, wysokość podatku rolnego jaki płaci jest jednakowa.

PRZYCHODY UZYSKANE ZE SPRZEDAŻY GOSPODARSTWA ROLNEGO

CEL: Zachęta do obrotu nieruchomościami rolnymi.

Zwolnione z opodatkowania są przychody uzyskane ze sprzedaży całości lub części nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego. Zwolnienie nie dotyczy przychodu uzyskanego ze sprzedaży gruntów, które w związku z tą sprzedażą utraciły charakter rolne.

DOCHODY Z AGROTURYSTYKI

CEL: Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich.

Zwolnione z opodatkowania PIT są dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza pięciu.

DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA I DOPLĄTY DO ROLNICTWA

CEL: Wsparcie działań określonych w europejskiej polityce rolnej.

Zwolnione z opodatkowania są dotacje z budżetu państwa otrzymane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach Specjalnego Przedakcesyjnego Programu na Rzecz Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (SAPARD).

Realizacja programu SAPARD przypadała na lata 2002-2006, stąd zwolnienie dotyczące środków uzyskanych w ramach programu SAPARD ma obecnie charakter historyczny.

Zwolnieniu podlegają natomiast dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

DOCHODY ZE SPRZEDAŻY PRZEROBIONYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

CEL: Wsparcie produkcji towarów przetworzonych pochodzących z własnych upraw lub hodowli.

Działalność rolnicza, w rozumieniu ustawy o PIT, która polega na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym z własnych upraw albo hodowli lub chowu, za wyjątkiem działów specjalnych produkcji rolnej, jest wyłączona z opodatkowania PIT.

Dochody ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, nie stanowiących działów specjalnych produkcji rolnej przerobione sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na:

- kiszniu produktów roślinnych,
- przetwórstwie mleka,
- uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej tych zwierząt, w tym również na rozbiorze, podziale i klasyfikacji mięsa

zwolnione są z opodatkowania PIT.

WYNAGRODZENIE ZA UŻYTKOWANIE WNIESIONEGO WKŁADU GRUNTOWEGO

CEL: Zachęta do utrzymywania i wnoszenia gruntów do spółdzielni.

Zwolnione z opodatkowania PIT są wynagrodzenia otrzymywane przez członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu użytkowania przez spółdzielnie wniesionych wkładów gruntowych.

ZASIŁKI CHOROBY DLA ROLNIKÓW

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa.

Zwolnione z opodatkowania są wypłacane rolnikom zasiłki chorobowe. Kwota zwolniona z opodatkowania ograniczona jest do części zasiłku odpowiadającej udziałowi dochodu z tytułu działalności rolniczej.

UMORZONE NALEŻNOŚCI I WIERZYTELNOŚCI

CEL: Preferencje związane z polityką rolną w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Zwolnione z opodatkowania są umorzone należności i wierzytelności przypadające agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, a także należności z tytułu nienależnie pobranych płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz w ramach wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju Obszarów Wiejskich, od ustąpienia których odstąpiono.

3. ZATRUDNIENIE

DIETY I INNE NALEŻNOŚCI

CEL: Rekompensata dodatkowych kosztów pracownika związanych z podróżami oraz czasowym pobytem poza stałym miejscem pracy.

Zwolnione od podatku są wszelkie świadczenia należne w związku z podróżami służbowymi pracownika bądź osób niebędących pracownikami (np. członków

organów spółki, osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia) w wysokości odpowiadającej kwotom należnych diet.

Z opodatkowania zwolniona jest również część dochodów osób przebywających czasowo za granicą i uzyskujących dochody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, za każdy dzień pobytu za granicą, w wysokości odpowiadającej równowartości 30% należnych diet.

ŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z PRZENIESIENIEM PRACOWNIKA

CEL: Łagodzenie skutków zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.

Wolne od podatku są kwoty otrzymane przez pracowników z tytułu zwrotu kosztów przeniesienia służbowego oraz zasiłków na zagospodarowanie i osiedlenie w związku z przeniesieniem służbowym, do wysokości 200% wynagrodzenia należnego za miesiąc, w których nastąpiło przeniesienie.

Zwalnia się z opodatkowania świadczenia ponoszone przez pracodawców na rzecz pracowników z tytułu zakwaterowania pracowników do limitu 500 zł miesięcznie.

Z opodatkowania zwolniony jest również dodatek za rozłąkę, wypłacany pracownikom czasowo przeniesionym, do wysokości diet za czas podróży służbowej na obszarze kraju.

ŚWIADCZENIA O CHARAKTERZE MIESZKANIOWYM DLA FUNKCJONARIUSZY

CEL: Przywilej wynikający z zasady zapewnienia kwater funkcjonariuszom.

Przywilejami o charakterze mieszkaniowym mającymi równocześnie związek z pełnieniem służby są zwolnienia z opodatkowania:

- kwot wypłacanych żołnierzom z tytułu odprawy mieszkaniowej,
- ekwiwalentów pieniężnych w zamian za rezygnację z lokalu wypłacanych pracownikom Biura Ochrony Rządu oraz
- równoważników pieniężnych do limitu 2 280 zł za brak kwatery wypłacanych pracownikom Policji i Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu oraz strażakom Państwowej Straży Pożarnej.

ŚWIADCZENIA Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

CEL: Realizacja celów polityki społecznej.

Zwalnia się z opodatkowania wartość świadczeń:

- rzeczowych i pieniężnych otrzymanych przez pracownika, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł,
- związanych z pobytem dzieci osób uprawnionych do tych świadczeń w żłobkach lub klubach dziecięcych, otrzymanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych

PRZYCHODY W SŁUŻBIE KANDYDACKIEJ

CEL: Zachęta do podejmowania służby kandydackiej.

Zwolnione z podatku dochodowego są wszelkie przychody ze stosunku służbowego otrzymywane w służbie kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej. Służba kandydacka dotyczy osób skierowanych za ich zgodą do wyżej wymienionych służb w czasie i na okres równy okresowi zasadniczej służby wojskowej.

Powyższe zwolnienie ma obecnie charakter bardziej historyczny niż praktyczny.

ŚWIADCZENIA CZŁONKÓW SŁUŻBY ZAGRANICZNEJ

CEL: Uwzględnienie specyfiki wykonywanych zadań związanych z reprezentowaniem państwa na arenie międzynarodowej.

Zwolniona z opodatkowania jest wartość świadczeń przysługujących członkowi służby zagranicznej wykonującemu obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz wartość świadczeń przysługujących pracownikom polskich jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami RP, z wyjątkiem wynagrodzeń za pracę, ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, dodatku zagranicznego (należności zagranicznej) oraz zasiłków chorobowych i macierzyńskich.

ZWROT KOSZTÓW DOJAZDU

CEL: Zachęta do podejmowania pracy w przypadku świadczenia pracy poza miejscem stałego zamieszkania.

Zwalnia się z opodatkowania zwrot kosztów dojazdu pracownika do zakładu pracy, jeżeli obowiązek ponoszenia tych kosztów przez zakład pracy wynika z przepisów innych ustaw.

ULGA NA WYSZKOLENIE UCZNIÓW

CEL: Aktywizacja zawodowa.

Na zasadzie praw nabytych, podatnicy mają prawo kontynuować odliczenie z tytułu wyszkolenia ucznia pod warunkiem, że przed 1 stycznia 2004 r.:

- podpisali z uczniami lub szkołami właściwe umowy i rozpoczęli praktyczną naukę zawodu lub szkolenie w celu przygotowania zawodowego nie później niż w roku szkolnym 2003-2004,
- nabyli prawo do obniżki podatku dochodowego o kwotę ulgi uczniowskiej, a odliczenia te nie znalazły pokrycia w podatku dochodowym obliczonym za lata poprzedzające rok 2004.

Odliczenia dokonuje się od podatku. Obecnie kwota ulgi uczniowskiej nie podlega waloryzacji. Z ulgi uczniowskiej mogą korzystać podatnicy, którym ulga ta została przyznana na podstawie decyzji wydanej przez organ podatkowy.

ULGA DLA OSÓB ZATRUDNIAJĄCYCH GOSPOSIE

CEL: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.

Na zasadzie praw nabytych, odliczenie od podatku przysługuje osobie prowadzącej gospodarstwo domowe, która zgodnie z przepisami o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zawarła umowę aktywizacyjną z osobą bezrobotną w celu wykonywania pracy zarobkowej w gospodarstwie domowym i poniosła z tego tytułu wydatki z własnych środków na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne. Odliczenie przysługuje po każdym okresie 12 miesięcy nieprzerwanego trwania tej umowy, pod warunkiem, że:

- zawarta umowa aktywizacyjna została zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, a fakt jej zawarcia został potwierdzony zaświadczeniem,
- poniesione wydatki zostały udokumentowane dowodami stwierdzającymi ich poniesienie.

Odliczeniu podlegają wydatki poniesione przez osobę prowadzącą gospodarstwo domowe z tytułu opłacenia z własnych środków składek na ubezpieczenia społeczne osoby zatrudnionej w ramach umowy aktywizacyjnej.

Odliczenia dokonuje się w zeznaniu podatkowym, składanym za rok podatkowy, w którym upłynął okres 12 miesięcy nieprzerwanego trwania umowy aktywizacyjnej.

Odliczenie będzie przysługiwać do końca obowiązywania umowy zawartej przed 1 stycznia 2007 r., z wyjątkiem gdy wydatki ponoszone są w związku z przedłużeniem umowy dokonany po dniu 31 grudnia 2006 r.

4. EDUKACJA NAUKA KULTURA SPORT

DOCHODY Z PROWADZENIA SZKÓŁ

CEL: Wsparcie rozwoju prywatnego sektora związanego z oświatą.

Z opodatkowania zwolnione są dochody z tytułu prowadzenia szkół w rozumieniu przepisów o systemie oświaty, w części wydatkowanej na cele szkoły.

STYPENDIA I INNE ŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z NAUKĄ

CEL: Wsparcie państwa w zakresie inwestycji w wykształcenie i naukę dzieci, młodzieży i dorosłych, m.in. poprzez wspieranie systemu indywidualnej pomocy finansowej dla uczniów i studentów. Ułatwianie obywatelom zdobywania wykształcenia ogólnego i zawodowego oraz wszechstronnego rozwoju osobowości.

Z opodatkowania zwolniono:

- stypendia i pomoc materialną dla uczniów i studentów w postaci m.in. stypendiów za wyniki w nauce, stypendiów socjalnych, dofinansowania miejsc w internatach i akademikach, świadczeń stanowiących zwrot kosztów transportu dzieci do szkół środkami komunikacji publicznej,
- wygrane i nagrody otrzymane przez uczniów za udział w konkursach, turniejach i olimpiadach organizowanych na podstawie przepisów o systemie oświaty,
- świadczenia otrzymywane przez pracownika od pracodawcy na podnoszenie kwalifikacji zawodowych,

- pomoc dla studentów związaną z odbywaniem studenckich praktyk zawodowych, a także z umorzeniem kredytów studenckich,
- ryczałty na koszty utrzymania i zakwaterowania wypłacane z budżetu państwa w związku ze skierowaniem do pracy dydaktycznej w szkołach i ośrodkach akademickich za granicą, przyznanych na podstawie odrębnych przepisów,
- nagrody za wybitne osiągnięcia z dziedziny nauki, kultury i sztuki, a także z tytułu działalności na rzecz praw człowieka w części w jakiej osoba otrzymująca nagrodę przekazuje ją na cele działalności pożytku publicznego.

NAGRODY DLA OLIMPIJCZYKÓW I PARAOLIMPIJCZYKÓW

CEL: Upowszechnianie idei współzawodnictwa sportowego oraz promowanie sportowców osiągających wyniki na poziomie światowym.

Zwalnia się od opodatkowania nagrody za osiągnięcia sportowe związane ze zdobyciem najważniejszego trofeum sportowego jakim jest medal olimpijski i paraolimpijski, wypłacane przez Polski Komitet Olimpijski i Polski Komitet Paraolimpijski.

Opodatkowaniu nie podlega także wartość otrzymanego przez członka polskiej reprezentacji olimpijskiej i paraolimpijskiej ubioru reprezentacyjnego.

4. ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO, KOŚCIOŁY, ORGANIZACJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE

DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO I KRWIODAWSTWO

CEL: Wsparcie działalności pożytku publicznego, propagowanie filantropii wśród obywateli, idei wolontariatu, a także honorowego krwiodawstwa.

Od dochodu podatnik ma prawo odliczyć darowizny dokonywane na cele:

- określone w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (np. ochrona i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrona dóbr kultury),
- krwiodawstwa.

Ulga limitowana jest do wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż 6% dochodu (limit ten dotyczy łącznie wszystkich przekazanych darowizn).

Natomiast z opodatkowania zwolniono:

- świadczenia otrzymywane przez wolontariuszy na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego,
- przychody uzyskane przez krwiodawców ze sprzedaży pobranej od nich krwi lub osocza.

DOCHODY Z ORGANIZACJI LOTERII I GRY BINGO FANTOWE

CEL: Wsparcie działań ukierunkowanych na cele szlachetne.

Jeżeli dochód uzyskany z tytułu urządzenia przez uprawniony podmiot loterii fantowych i gry bingo fantowe przeznaczony został na realizację określonych celów społecznie użytecznych, dochód taki zwolniony jest z opodatkowania.

DAROWIZNY NA CELE KULTU RELIGIJNEGO

CEL: Wsparcie kościołów i organizacji religijnych.

Od dochodu podatnik ma prawo odliczyć darowizny dokonywane na cele kultu religijnego. Nie ma znaczenia, czy darowizna została dokonana na rzecz kościoła czy organizacji religijnej. Ważne jest, by przekazana została na cele kultu religijnego i udowodniona dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego, a w przypadku darowizny innej niż pieniężna - dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu.

Powyższa ulga limitowana jest do wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż 6% dochodu (limit ten dotyczy łącznie wszystkich przekazanych darowizn).

DAROWIZNY NA DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNO - OPIEKUŃCZĄ DLA KOŚCIELNYCH OSÓB PRAWNYCH

CEL: Wsparcie kościelnej działalności charytatywno - opiekuńczej.

W odróżnieniu od darowizn na cele kultu religijnego, w przypadku darowizn na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą (np. realizowaną przez parafie) możliwe jest odliczenie od dochodu dokonanej darowizny bez limitu tj. do wysokości uzyskanego przez podatnika w roku podatkowym dochodu.

PRZYCHODY OSÓB PEŁNIĄCYCH FUNKCJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE

CEL: Promowanie postaw obywatelskich i społecznych.

Wolne od opodatkowania są:

- diety oraz kwoty stanowiące zwrot kosztów, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich – do wysokości nie przekraczającej miesięcznie kwoty 2 280 zł,
- świadczenia otrzymane przez posłów lub senatorów w związku z wykonywaniem mandatu parlamentarnego (np. ryczałt na pokrycie kosztów związanych z funkcjonowaniem biur, wartość bezpłatnych przejazdów środkami transportu publicznego oraz przelotów w krajowym
- przewozie lotniczym, wartość świadczeń otrzymanych na zapewnienie bezpłatnego dostępu do opracowań specjalistycznych, literatury i ekspertyz),
- przychody posłów wybranych w RP do Parlamentu Europejskiego otrzymywane na podstawie regulacji wewnętrznych Parlamentu Europejskiego, na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez nich mandatu posła.

Za pełnienie obowiązków obywatelskich i społecznych uważa się m.in. działalność posłów i senatorów, radnych, składów komisji wyborczych czy ławników sądów powszechnych.

5. ZDROWIE

WYDATKI NA CELE REHABILITACYJNE

CEL: Wsparcie osób niepełnosprawnych lub mających na utrzymaniu takie osoby. Ulga związana jest z ponoszeniem przez te osoby większych wydatków ukierunkowanych na przywrócenie pełnej lub możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i zarobkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Ulga na cele rehabilitacyjne przysługuje osobom niepełnosprawnym, bądź podatnikom mającym na utrzymaniu osoby niepełnosprawne, których dochód nie przekroczył w roku podatkowym kwoty 9 120 zł. Ulga obejmuje m.in. wydatki na zakup leków, opłacenie przewodników osób niewidomych, utrzymanie przez osoby niewidome psa asystującego itp.

Generalną zasadą jest możliwość odliczenia w pełnej wysokości poniesionego wydatku pod warunkiem posiadania dokumentów stwierdzających jego wysokość

(brak limitowania), z pewnymi wyjątkami, gdzie wprowadzono limit odliczenia. W przypadkach gdy istnieje limit odliczenia, np. na opłacenie przewodnika (limit roczny 2 280 zł), podatnik nie jest obowiązany posiadać dokumentów stwierdzających wysokość poniesionych wydatków, jednakże powinien posiadać dowody niezbędne do ustalenia prawa do odliczenia (np. wskazać z imienia i nazwiska osoby, które opłacono w związku z pełnieniem przez nie funkcji przewodnika).

ŚWIADCZENIA REHABILITACYJNE

CEL: Preferencja dla osób niepełnosprawnych ukierunkowana na przywrócenie pełnej lub możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i zarobkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Zwolnione z opodatkowania są:

- świadczenia otrzymywane na rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z zakładowych funduszy rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowych funduszy aktywności,
- nagrody wypłacane na podstawie przepisów w sprawie organizacji zajęć rehabilitacyjnych w szpitalach psychiatrycznych i nagradzania uczestników tych zajęć.

6. RODZINA I SOCJALNE

ULGA NA DZIECI

CEL: Wsparcie rodzin wychowujących dzieci.

Podatnik ma prawo odliczyć na każde małoletnie dziecko kwotę 92,67 zł za każdy miesiąc kalendarzowy roku podatkowego, w którym w stosunku do tego dziecka:

- wykonywał władzę rodzicielską,
- pełnił funkcję opiekuna prawnego, o ile dziecko z nim zamieszkiwało,
- sprawował opiekę poprzez pełnienie funkcji rodziny zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub umowy zawartej ze starostą.

Z odliczenia może również skorzystać podatnik, który w związku z wykonywaniem ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego oraz w związku ze sprawowaniem funkcji rodziny zastępczej utrzymywał w roku podatkowym pełnoletnie dziecko:

- które otrzymywało zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,
- uczące się, które nie ukończyło 25 roku życia, jeżeli w roku podatkowym nie uzyskało dochodów podlegających opodatkowaniu według skali podatkowej lub z kapitałów pieniężnych opodatkowanych 19% podatkiem dochodowym w łącznej wysokości przekraczającej kwotę stanowiącą iloraz kwoty zmniejszającej podatek oraz stawki podatku, określonych w pierwszym przedziale skali podatkowej, z wyjątkiem renty rodzinnej.

ŁĄCZNE OPODATKOWANIE DOCHODÓW MAŁŻONKÓW

CEL: Obniżenie progresji podatkowej małżonków osiągających zróżnicowane dochody.

Z wnioskiem o łączne opodatkowanie dochodów mogą wystąpić małżonkowie: podlegający nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, pozostający w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy, między którymi istnieje przez cały rok podatkowy wspólność majątkowa.

Zatem po spełnieniu określonych warunków małżonkowie obliczają podatek w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy ich łącznych dochodów, co oznacza możliwość skorzystania z dwóch kwot zmniejszających podatek oraz ewentualne obniżenie stawki podatku, w przypadku gdy jeden z małżonków osiąga niskie dochody.

PREFERENCYJNE OPODATKOWANIE DOCHODÓW OSÓB SAMOTNIE WYCHOWUJĄCYCH DZIECI

CEL: Wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci poprzez obniżenie obciążeń podatkowych.

Sposób opodatkowania dochodów podobny jak w przypadku wspólnego opodatkowania dochodów małżonków. Osoba samotnie wychowująca dzieci uprawniona jest do obliczenia podatku w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy swoich dochodów, co oznacza możliwość skorzystania z dwóch kwot zmniejszających podatek oraz ewentualne obniżenie stawki podatku.

ŚWIADCZENIA O CHARAKTERZE RODZINNYM I OPIEKUŃCZYM

CEL: Realizacja szeroko rozumianej polityki prorodzinnej.

Realizacja polityki prorodzinnej państwa przejawia się zwolnieniem z opodatkowania:

- świadczeń rodzinnych, dodatków rodzinnych i pielęgnacyjnych, świadczeń pieniężnych w związku z bezskuteczną egzekucją alimentów oraz zasiłków porodowych, w tym również podwyżek (zwiększeń) mających charakter dodatków rodzinnych przy emeryturach i rentach zagranicznych,
- jednorazowych zasiłków z tytułu urodzenia dziecka, wypłacanych z funduszy związków zawodowych,
- pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych oraz jednorazowej pomocy pieniężnej na zagospodarowanie, udzielonej usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i wychowankom publicznych lub niepublicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- zwrotu kosztów z tytułu opieki nad dzieckiem lub osobą zależną,
- świadczeń przyznanych członkom rodzin zmarłych pracowników oraz zmarłych emerytów i rencistów - do wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2 280 zł,
- dopłat do: wycieczki zorganizowanej przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych, oraz przejazdów związanych z tym wycieczką i pobytem na leczeniu - dzieci i młodzieży do lat 18,
- wynagrodzeń za sprawowanie opieki przyznane przez sąd,
- alimentów na rzecz dzieci (do ukończenia 25 roku życia oraz dzieci bez względu na wiek, które otrzymują zasiłek /dodatek/ pielęgnacyjny lub rentę socjalną), oraz do kwoty 700 zł miesięcznie na rzecz innych osób.

ŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z ZAISTNIENIEM ZDARZEŃ LOSOWYCH

CEL: Wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji ze względu na nieprzewidziane okoliczności.

Od podatku zwolnione są zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2 280 zł.

Bez limitu zwolnione są jednorazowe świadczenia otrzymane z budżetu państwa lub budżetów JST w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym.

Zwolniona z opodatkowania jest również odprawa pośmiertna – wypłacana przez pracodawcę rodzinie pracownika zmarłego w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania po jego rozwiązaniu zasiłku z tytułu niezdolności do pracy w skutek choroby, a także zasiłek pogrzebowy – wypłacany przez Fundusz Ubezpieczeń Społecznych osobie, która poniosła koszty pogrzebu.

Na podstawie ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja i czerwca 2010 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 835) zwolniono z opodatkowania świadczenia otrzymane na usuwanie skutków powodzi.

Zwolnienie dotyczy wszelkiego rodzaju nieodpłatnych lub częściowo odpłatnych świadczeń otrzymanych na usuwanie skutków powodzi jak również darowizn otrzymanych na ten cel przez osoby fizyczne i prawne, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy o podatku od spadków i darowizn.

W związku z powodzią zwolnione są również:

- środki z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych przeznaczone na rzecz pracowników pracodawcy oraz na rzecz pracowników innego pracodawcy, niż ten który tworzy fundusz,
- środki otrzymane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki otrzymane z zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- umorzone pożyczki np. z PFRON i refundacje przyznane na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zwolnienie z opodatkowania kwot umorzonych pożyczek przyznanych przedsiębiorcom, którzy ponieśli szkodę w wyniku powodzi w 2010 r. oraz dotacji otrzymanych przez fundusze pożyczkowe - ustawa z dnia 12 sierpnia 2010 r. o wspieraniu przedsiębiorców dotkniętych skutkami powodzi z 2010 r. (Dz.U. Nr 148, poz. 992).

ŚWIADCZENIA OTRZYMYWANE PRZEZ EMERYTÓW I RENCISTÓW

CEL: Realizacja celów polityki prospołecznej poprzez wsparcie emerytów i rencistów

Zwolnione od podatku są świadczenia otrzymywane przez emerytów i rencistów od zakładów pracy w związku z łączącym ich poprzednio z zakładami pracy

stosunkiem służbowym, stosunkiem pracy lub spółdzielczym stosunkiem pracy oraz od związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w ciągu roku podatkowego kwoty 2 280 zł.

Zwolnione z opodatkowania są również:

- wypłacone, za pośrednictwem płatnika, przy emeryturach i rentach zagranicznych podwyżki (zwiększenia) mające charakter dodatków rodzinnych,
- świadczenia w postaci pokrycia całości lub części kosztów abonamentowych opłat telewizyjnych i radiowych.

ŚWIADCZENIA O CHARAKTERZE POMOCY SPOŁECZNEJ

CEL: Pomoc w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Zwolnione z opodatkowania są świadczenia o charakterze pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny, w tym uchodźców w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W ramach tej pomocy zwolnione z opodatkowania są m.in. następujące świadczenia:

- zasiłki celowe oraz okresowe,
- pomoc rzeczowa (np. ubranie, posiłek),
- interwencja kryzysowa,
- dodatki mieszkaniowe i ryczałt na zakup opału,
- pomoc pieniężna i wartość innych świadczeń finansowanych ze środków budżetowych przyznawanych osobom, które ubiegają się o status uchodźcy.

ŚWIADCZENIA DLA BEZROBOTNYCH ZWIĄZANE Z AKTYWIZACJĄ ZAWODOWĄ

CEL: Pomoc w przysposobieniu do pracy (przeciwdziałanie bezrobociu) oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Od podatku zwolnione są niektóre świadczenia przyznane bezrobotnym na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy².

² Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. (Dz.U.08.69.415 j.t.)

Zgodnie z powyżej wskazaną ustawą bezrobotny ma możliwość otrzymania jednorazowego dofinansowania ze środków Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej. Przyznane dofinansowanie zwolnione jest z opodatkowania.

Od podatku zwalnia się również:

- nieodpłatne świadczenia w postaci opłat za: studia podyplomowe, szkolenia i przygotowania zawodowe dorosłych, egzaminy lub licencje, badania lekarskie lub psychologiczne, a także ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków,
- kwoty otrzymywane m.in. na: przejazd na badania lekarskie lub psychologiczne, przejazd do miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych, zakwaterowanie w miejscu odbywania stażu, szkolenia lub przygotowania zawodowego dorosłych,
- świadczenia za wykonanie prac społecznie użytecznych, tj. prac organizowanych przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Do prac takich kierowane są głównie osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej,
- zwrot kosztów otrzymany przez bezrobotnego w związku z przejazdem na egzamin.

WARTOŚĆ ULGOWYCH LUB BEZPŁATNYCH PRZEJAZDÓW ŚRODKAMI KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

CEL: Racjonalizacja poboru podatków związana z minimalizowaniem kosztów administracyjnych.

Zgodnie z odrębnymi przepisami określonym grupom społecznym przysługują uprawnienia do ulgowych przejazdów środkami transportu publicznego. Ulgi te ustalone są w różnych wysokościach i dotyczą m.in. dzieci do lat 4, studentów, nauczycieli, posłów, senatorów, emerytów czy rencistów. Wartość świadczeń z tytułu uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego i autobusowego, jak również wartość świadczeń z tytułu realizacji uprawnień do ulgowych lub bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej, zwolniona jest z opodatkowania.

7. INNE

ŚWIADCZENIA DLA KOMBATANTÓW OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU DZIAŁAŃ WOJENNYCH A TAKŻE OFIAR ZBIOROWYCH WYSTĄPIEŃ WOLNOŚCIOWYCH

CEL: Otoczenie specjalną opieką weteranów walk o niepodległość, zwłaszcza inwalidów wojennych oraz osób poszkodowanych w wyniku działań wojennych i represji okresu powojennego.

W dowód uznania dla weteranów walk o niepodległość, zwłaszcza tych, którzy ponieśli ofiary stając się inwalidami wojennymi, państwo przyznaje im specjalną opiekę, również poprzez system podatkowy, wprowadzając zwolnienia podatkowe. Państwo wspiera również w ten sposób osoby cywilne poszkodowane w wyniku działań wojennych, a także ofiary zbiorowych wystąpień wolnościowych po okresie II wojny światowej. Dotyczy to:

- rent inwalidów wojennych i wojskowych oraz świadczeń przez nich otrzymanych z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów samochodowych,
- rent wypłaconych osobom represjonowanym i członkom ich rodzin,
- kwot zaopatrzenia przyznanych za granicą ofiarom wojny oraz członkom ich rodzin,
- doraźnej lub okresowej pomocy pieniężnej dla kombatantów oraz pozostałych po nich członków rodzin,
- dodatku kombatanckiego oraz dodatku za tajne nauczanie,
- ryczałtu energetycznego dla kombatantów,
- kwot jednorazowej pomocy finansowej wypłaconej ofiarom prześladowań hitlerowskich przez Fundację Polsko-Niemieckie Pojednanie,
- świadczeń pieniężnych przysługujących osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR,
- świadczeń pieniężnych oraz ryczałtu energetycznego przyznanych żołnierzom zastępczej służby wojskowej, przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach wydobywania rud uranu i batalionach budowlanych,
- świadczeń pieniężnych przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych,
- zagranicznych rent wypadkowych otrzymanych w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939–1945,

- świadczeń pieniężnych przysługujących rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956–1989,

ODSZKODOWANIA

CEL: Zachowanie neutralności podatkowej. Odszkodowanie jest świadczeniem związanym z naprawieniem uprzednio wyrządzonej szkody.

Zwolnione z opodatkowania są odszkodowania przyznane na podstawie:

- przepisów prawa (ustaw lub rozporządzeń), jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z tych przepisów, np. odszkodowanie otrzymane na podstawie przepisów o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego,
- ugody sądowej lub wyroku sądowego, do wysokości określonej w tej ugodzie lub wyroku.

Zwolnione z opodatkowania są również:

- renty wyrównawcze, przyznane na podstawie Kodeksu cywilnego,
- odszkodowania otrzymane na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych wypłacane osobom poszkodowanym na skutek działań wojennych w Kuwejcie,
- rekompensaty (w tym odsetki od tych rekompensat) wypłacone osobom, które wniosły przedpłaty na zakup samochodów osobowych marki Fiat 126p lub FSO 1500 i dotychczas samochodu nie odebrały,
- odszkodowania majątkowe i osobowe,
- odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty wynagrodzeń, emerytur i rent,
- odszkodowania wypłacone posiadaczom gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, z tytułu ustanowienia służebności gruntowej, rekultywacji gruntów, szkód powstałych w uprawach rolnych i drzewostanie, w wyniku prowadzenia na tych gruntach inwestycji (np. budowa infrastruktury technicznej),
- przychody uzyskane z tytułu wywłaszczenia bądź przymusowej sprzedaży nieruchomości (np. w związku z budową autostrady, czy w związku z zagrożeniem życia w wyniku osunięcia ziemi),
- przychody uzyskane z tytułu sprzedaży prawa wieczystego użytkowania oraz nieruchomości nabytych w zamian za mienie pozostawione za granicą, a także przychody uzyskane z tytułu realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Polski,
- przychody uzyskane z tytułu odszkodowania wypłacanego stosownie do przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych

- lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu³; nie dotyczy to przypadków, gdy właściciel nieruchomości, o której mowa w zdaniu pierwszym, nabył jej własność w okresie 2 lat przed wszczęciem postępowania wywłaszczeniowego za cenę niższą o co najmniej 50% od wysokości uzyskanego odszkodowania,
- przychody uzyskane z tytułu odpłatnego zbycia nieruchomości lub jej części na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu,
- przychody uzyskane z tytułu odstąpienia od obowiązku wniesienia dopłaty, o którym mowa w art. 13h ust. 4 ustawy z dnia z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu.

DOCHODY Z TYTUŁU SPRZEDAŻY AKCJI NARODOWEGO FUNDUSZU INWESTYCYJNEGO

CEL: Zachęta do nabywania akcji NFI.

Zwolnione od podatku są dochody uzyskane ze sprzedaży akcji NFI. Zwolnienie nie może przekroczyć w skali roku wysokości połowy jednomiesięcznego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Powyżej tego limitu dochód ze sprzedaży akcji NFI jest obciążony podatkiem.

DOCHODY Z TYTUŁU OSZCZĘDZANIA NA INDYWIDUALNYM KONCIE EMERYTALNYM

CEL: Zachęta do dodatkowego oszczędzania na przyszłą emeryturę.

Zwolnione od podatku są dochody z tytułu oszczędzania na indywidualnym koncie emerytalnym (IKE) uzyskane w związku z gromadzeniem (pod warunkiem gromadzenia oszczędności na jednym IKE) i wypłatą środków przez oszczędzającego, wypłatą środków dokonaną na rzecz osób uprawnionych do tych środków po śmierci oszczędzającego oraz wypłatą transferową (tj. przy przenoszeniu środków zgromadzonych na jednym IKE do innego IKE bądź do innego rodzaju programu emerytalnego).

³ Dz. U. Nr 84, poz. 906 oraz z 2010 r. Nr 149, poz. 996

DOCHÓD Z TYTUŁU ZBYCIA AKCJI OTRZYMANYCH W DRODZE SPADKU LUB DAROWIZNY

CEL: Częściowa kompensata braku możliwości odliczenia kosztu nabycia akcji przez spadkobiercę bądź obdarowanego.

Zwalnia się od podatku dochód uzyskany ze zbycia akcji (udziałów) otrzymanych w drodze spadku albo darowizny – w części odpowiadającej kwocie zapłaconego podatku od spadków i darowizn.

DOCHODY UZYSKIWANE PRZEZ NIEREZYDENTÓW Z TYTUŁU ODSETEK I DISKONTA OD OBLIGACJI EMITOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA

CEL: Zapewnienie atrakcyjności polskich papierów dłużnych na zagranicznych rynkach kapitałowych.

Zwalnia się z opodatkowania odsetki lub dyskonto od obligacji emitowanych przez Skarb Państwa i oferowanych na rynkach zagranicznych oraz dochody z odpłatnego zbycia tych obligacji uzyskiwane przez osoby fizyczne podlegające w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.

DOCHODY UZYSKANE Z TYTUŁU ZAKUPU MIESZKAŃ ZAKŁADOWYCH

CEL: Rekompensata ponoszonych w latach wcześniejszych nakładów związanych z zachowaniem substancji mieszkaniowej.

Zwalnia się od podatku dochód uzyskany z tytułu zakupu zakładowych budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych przez dotychczasowych najemców w postaci różnicy między ceną rynkową tych budynków lub lokali, a ceną zakupu.

DOCHODY Z ODPLATNEGO ZBYCIA NIERUCHOMOŚCI I PRAW MAJĄTKOWYCH

CEL: Polityka państwa w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności.

Wolne od opodatkowania są dochody z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych w wysokości, która odpowiada iloczynowi tego dochodu i udziału wydatków poniesionych na własne cele mieszkaniowe w przychodzie z odpłatnego

zbycia nieruchomości i praw majątkowych, jeżeli począwszy od dnia odpłatnego zbycia, nie później niż w okresie 2 lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym nastąpiło odpłatne zbycie, przychód uzyskany ze zbycia tej nieruchomości lub tego prawa majątkowego został wydatkowany na własne cele mieszkaniowe. Udokumentowane wydatki poniesione na te cele uwzględnia się do wysokości przychodu z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych.

ZWROT WYDATKÓW MIESZKANIOWYCH

CEL: Rekompensata wzrostu cen na materiały budowlane w związku z podniesieniem stawki VAT do 22%.

Osoby fizyczne realizujące określone inwestycje mieszkaniowe mogą ubiegać się o zwrot części wydatków poniesionych na materiały budowlane. Zwrot obejmuje kwotę o jaką wzrosły ceny brutto materiałów budowlanych po 1 maja 2004 r., kiedy to 7% stawkę VAT zastąpiono stawką 22%.

Otrzymana kwota zwrotu zwolniona jest z opodatkowania PIT.

DOPLATY DO OPROCENTOWANIA KREDYTÓW

CEL: Pomoc państwa w uzyskaniu własnego mieszkania oraz wsparcie budownictwa mieszkaniowego.

Zwalnia się z opodatkowania PIT dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych stosowane na podstawie ustawy o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania.

ULGA ODSETKOWA

CEL: Promowanie działań ekonomicznych podatników związanych z uzyskaniem własnego mieszkania, a także wsparcie sektora mieszkaniowego.

Na zasadzie praw nabytych, odliczeniu od dochodu podlegają wydatki związane ze spłatą odsetek od kredytu zaciągniętego na sfinansowanie inwestycji mającej na celu zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych. Podstawowym warunkiem skorzystania z tej ulgi było udzielenie kredytu (pożyczki) do końca 2006 r.

Odliczeniu podlegają odsetki od tej części kredytu, która nie przekracza kwoty stanowiącej iloczyn 70 m² powierzchni użytkowej i wskaźnika przeliczeniowego 1 m² powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, ustalonego dla celów

obliczenia premii gwarancyjnej od wkładów na oszczędnościowych książeczkach mieszkaniowych za III kwartał roku poprzedzającego rok podatkowy, określonej na rok zakończenia inwestycji. W 2011 r. kwota ta wynosiła 325.990 zł (w 2010 r. - 264 810 zł). Prawo do odliczenia wydatków na spłatę odsetek od kredytu (pożyczki) przysługuje do upływu terminu spłaty określonego w umowie o kredyt (pożyczkę) zawartej przed dniem 1 stycznia 2007 r., nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2027 r.

W ramach ulgi odsetkowej odliczeniu podlegają zarówno faktycznie spłacone odsetki od kredytu (pożyczki) mieszkaniowej, jak i od kredytu (pożyczki) zaciągniętego na spłatę kredytu (pożyczki) mieszkaniowego oraz od każdego kolejnego kredytu (pożyczki) zaciągniętego na spłatę ww. zobowiązań.

OSZCZĘDNOŚCI W KASACH MIESZKANIOWYCH

CEL: Propagowanie działań podatników związanych z uzyskaniem własnego mieszkania, a także wsparcie sektora mieszkaniowego.

Na zasadzie praw nabytych, odliczeniu od podatku podlegają wydatki związane z systematycznym oszczędzaniem w kasie mieszkaniowej. Limit roczny tego odliczenia wynosi 30% poniesionych wydatków nie więcej niż 11 340 zł. Dokonując odliczenia należy sprawdzić, czy odliczana kwota mieści się w kwocie limitu odliczeń przysługującego w roku podatkowym, obliczonej jako różnica limitu odliczeń określonego na lata obowiązywania przepisów ustawy (tj. od 1992 r.), a limitu odliczeń wykorzystanego w latach ubiegłych. Odliczenie przysługuje podatnikom, którzy przed dniem 1 stycznia 2002 r. nabyli prawo do odliczeń z tego tytułu i po tym dniu dokonują dalszych wpłat na kontynuację systematycznego gromadzenia oszczędności wyłącznie na tym samym rachunku i w tym samym banku prowadzącym kasę mieszkaniową.

PREMIE

CEL: Pomoc państwa dla inicjatyw związanych z ochroną zasobów mieszkaniowych, w tym związanych z ograniczeniem zużycia energii (ochrona środowiska), a także wsparcie sektora budownictwa mieszkaniowego.

Zwolnione od podatku zostały premia termomodernizacyjna, remontowa i kompensacyjna przyznane na podstawie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

ULGA ABOLICYJNA

CEL: Wyraz troski państwa o polskich obywateli pracujących za granicą poprzez stworzenie możliwości bezpiecznego powrotu do kraju.

Ulga abolicyjna przysługuje podatnikom o nieograniczonym obowiązku podatkowym w Polsce, którzy uzyskali określone dochody (w tym z pracy, z umów cywilnoprawnych, z niektórych praw majątkowych czy z działalności gospodarczej) w kraju, w którym obowiązuje mniej korzystna metoda unikania podwójnego opodatkowania. Dotyczy to krajów, z którymi Polska ma zawarte umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, przewidujące jako metodę unikania podwójnego opodatkowania metodę zaliczenia (kredytu podatkowego). Będą to m.in. Holandia i Stany Zjednoczone oraz kraje, z którymi Polska nie ma zawartych umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (z wyjątkiem tzw. rajów podatkowych). Metoda kredytu podatkowego polega na tym, że podatnik (polski rezydent podatkowy) zobowiązany jest opodatkować w Polsce swój cały światowy dochód, a następnie od kwoty podatku należnego od tego dochodu podatnik odlicza kwotę podatku zapłaconego w innych państwach. Kwota odliczenia (podatku zapłaconego za granicą) nie może jednak przekroczyć kwoty podatku obliczonego przed dokonaniem odliczenia przypadającej proporcjonalnie na dochód uzyskany poza Polską.

Ulga abolicyjna pozwala natomiast podatnikowi rozliczającemu dochody uzyskane za granicą, zgodnie z metodą kredytu, na odliczenie od podatku dochodowego kwoty stanowiącej różnicę między podatkiem obliczonym zgodnie z metodą kredytu a kwotą podatku obliczonego od wspomnianych dochodów przy zastosowaniu do tych dochodów metody wyłączenia z progresją. W praktyce oznacza to, że niezależnie od tego, jaką konkretnie metodę unikania podwójnego opodatkowania dochodu przewiduje umowa podatkowa zawarta przez Polskę, ostateczne obciążenie podatkowe danego podatnika będzie takie jak przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją. Zgodnie natomiast z tą metodą, dochody uzyskane przez polskiego podatnika za granicą są wyłączone z opodatkowania w Polsce. Dochody te brane są jedynie pod uwagę w celu ustalenia stawki właściwej dla dochodów tego podatnika podlegającego opodatkowaniu w Polsce.

ZRYCZAŁTOWANE KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODÓW

CEL: Ułatwienie ustalenia dochodu przez podatnika.

Ustawa o PIT przewiduje kategorie przychodów, co do których koszty ich uzyskania ustalone zostały w formie ryczałtu w wysokości 20% lub 50% przychodów.

Koszty uzyskania przychodów w wysokości 20% znajdują zastosowanie do przychodów:

- uzyskiwanych z szeroko rozumianej działalności artystycznej,
- z działalności polskich arbitrów uczestniczących w procesach arbitrażowych z partnerami zagranicznymi,
- osób, którym organ władzy lub administracji państwowej albo samorządowej, sąd lub prokurator, na podstawie właściwych przepisów, zlecił wykonanie określonych czynności (np. biegli czy członkowie komisji powoływani przez wyżej wskazane organy),
- uzyskiwanych z tytułu wykonywania usług, na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, z uwzględnieniem wyjątków wskazanych w ustawie o PIT.

Koszty uzyskania przychodów w wysokości 50% znajdują zastosowanie do przychodów z następujących tytułów:

- z tytułu zapłaty twórcy za przeniesienie praw własności przemysłowej,
- z tytułu opłaty licencyjnej za przeniesienie prawa stosowania wynalazku, topografii układu scalonego, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego, znaku towarowego lub wzoru zdobniczego, otrzymanej w pierwszym roku trwania licencji od pierwszej jednostki, z którą zawarto umowę licencyjną,
- z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich oraz artystów i wykonawców z praw pokrewnych lub rozporządzenia przez nich tymi prawami.

Ustawa o PIT wskazuje, iż w sytuacji gdy podatnik udowodni, iż koszty uzyskania przychodów były wyższe, niż wynikające z zastosowania kosztów zryczałtowanych, to koszty uzyskania przychodów przyjmuje się w wysokości kosztów faktycznie poniesionych.

Wyżej wymienione zryczałtowane koszty uzyskania przychodu nie mają zastosowania do przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

PODATEK ZRYCZAŁTOWANY OD NIEKTÓRYCH PRZYCHODÓW (DOCHODÓW)

CEL: Zminimalizowanie kosztów administracyjnych ustalenia wysokości i poboru podatku (optymalizacja opodatkowania).

Opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 10% podlegają przychody z tytułu:

- wygranych w konkursach, grach i zakładach wzajemnych lub nagród związanych ze sprzedażą premiową, uzyskanych w państwach członkowskich UE lub innym państwie należącym do EOG;

- świadczeń otrzymanych przez emerytów i rencistów, w związku z łączącym ich uprzednio z zakładem pracy, stosunkiem służbowym, stosunkiem pracy, pracy nakładczej lub spółdzielczym stosunkiem pracy.

WYDATKI NA INTERNET

CEL: Zachęta do zakupu usługi oraz rozwój społeczeństwa informatycznego.

Są to wydatki ponoszone z tytułu użytkowania sieci Internet. Wysokość wydatków podlegających odliczeniu jest limitowana i wynosi 760 zł rocznie. Wydatki muszą być udokumentowane dowodem potwierdzającym wysokość poniesionego wydatku, np. fakturą w rozumieniu przepisów ustawy o VAT, przelewem bankowym ze wskazaniem wysokości kwoty opłaty za Internet.

ŚRODKI POMOCOWE

CEL: Wsparcie państwa dotyczące realizacji celów społeczno - gospodarczych finansowanych ze środków publicznych.

Zwolnione z opodatkowania są:

- dochody pochodzące od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych ze środków bezzwrotnej pomocy, w tym ze środków programów ramowych badań, rozwoju technicznego i prezentacji Unii Europejskiej i z programów NATO, przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra, agencje rządowe lub agencje wykonawcze
- pod warunkiem, że podatnik bezpośrednio realizuje cel programu finansowanego z bezzwrotnej pomocy,
- nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia oraz świadczenia rzeczowe (w naturze) finansowane lub współfinansowane ze środków budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego, ze środków agencji rządowych, agencji wykonawczych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, w ramach rządowych programów,
- płatności na realizację projektów w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, otrzymane z Banku Gospodarstwa Krajowego,

- środki finansowe otrzymane przez uczestnika projektu jako pomoc udzielona w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

ODSETKI OD NADPŁAT PODATKOWYCH

CEL: Zachowanie zasady neutralności podatkowej.

Zwolnione od podatku dochodowego są odsetki otrzymane w związku ze zwrotem nadpłaconych zobowiązań podatkowych i innych należności budżetowych, a także oprocentowanie zwrotu różnicy podatku VAT.

UMORZONE ZALEGŁOŚCI

CEL: Konsekwencja rozwiązań przewidzianych w ustawie abolicyjnej.

Zwalnia się od podatku dochodowego kwoty umorzenia zaległości oraz zwrotu wynikające z ustawy o szczególnych rozwiązaniach dla podatników uzyskujących niektóre przychody poza terytorium RP.

DOCHODY Z KAPITAŁÓW PIENIĘŻNYCH

CEL: Zachowanie zwolnienia dla podatników, którzy inwestowali w sytuacji braku podatku.

Zwalnia się od podatku dochodowego:

- dochody z tytułu odsetek i dyskonta od papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa oraz obligacji wyemitowanych przez JST - nabytych przez podatnika przed dniem 1 grudnia 2001 r.;
- dochody (przychody) od odsetek bankowych, jeżeli są wypłacane albo stawiane do dyspozycji podatnika od środków pieniężnych zgromadzonych przez podatnika przed dniem 1 grudnia 2001 r., na podstawie umów zawartych na czas oznaczony przed tym dniem;
- dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, jeżeli dochody te są wypłacane podatnikowi na podstawie umów zawartych lub zapisów dokonanych przez podatnika przed dniem 1 grudnia 2001 r.;

- odsetki i premie gwarancyjne od wkładów zgromadzonych na książeczkach mieszkaniowych.

Powyższe zwolnienie przysługuje na zasadzie praw nabytych.

WYGRANE W GRACH I KONKURSACH

CEL: Zminimalizowanie kosztów administracyjnych ustalenia wysokości i poboru podatku (optymalizacja opodatkowania).

Zwolnione z opodatkowania są:

- wygrane w kasynach, wygrane na wideoloteriach, automatach, automatach o niskich wygranych, a także wygrane w grach bingo pieniężne i fantowe urządzanych i prowadzone przez uprawniony podmiot,
- wygrane w grach liczbowych, loteriach pieniężnych, grze telebingo, zakładach wzajemnych, loteriach promocyjnych, loteriach audiotekstowych i loteriach fantowych, jeżeli jednorazowa wartość tych wygranych nie przekracza 2 280 zł,
- wygrane w konkursach i grach organizowanych i emitowanych (ogłaszanych) przez środki masowego przekazu (prasa, radio i telewizja) oraz konkursach z dziedziny nauki, kultury, sztuki, dziennikarstwa i sportu, a także nagród związanych ze sprzedażą premią - jeżeli jednorazowa wartość tych wygranych lub nagród nie przekracza kwoty 760 zł (zwolnienie
- nie dotyczy nagród otrzymanych w związku z prowadzoną przez podatnika pozarolniczą działalnością gospodarczą, stanowiących przychód z tej działalności).

DROBNE PRODUKTY REKLAMOWE

CEL: Zminimalizowanie kosztów administracyjnych ustalenia wysokości i poboru podatku (optymalizacja opodatkowania).

Zwolniona z opodatkowania została wartość otrzymanych gadżetów reklamowych i promocyjnych jeżeli ich wartość nie przekracza 200 zł.

DIETY I KIESZONKOWE DLA GOŚCI ZAGRANICZNYCH

CEL: Zminimalizowanie kosztów administracyjnych ustalenia wysokości i poboru podatku (optymalizacja opodatkowania).

Zwolnione z opodatkowania są kwoty diet i kieszonkowego dla gości zagranicznych przybywających do Polski w ramach programów i umów oraz wartość wyżywienia dla tłumaczy towarzyszących tym gościom, z wyjątkiem ekwiwalentów za to wyżywienie.

DOCHODY ZE SPRZEDAŻY RUNA LEŚNEGO

CEL: Zminimalizowanie kosztów administracyjnych ustalenia wysokości i poboru podatku (optymalizacja opodatkowania).

Zwolniona z opodatkowania jest sprzedaż roślin zielarskich i ziół dziko rosnących leśnych, jagód, owoców leśnych i grzybów leśnych zbieranych osobiście lub przy pomocy członków najbliższej rodziny.

ZANIECHANIE USTALANIA I POBORU PODATKU

CEL: Ważny interes publiczny.

Minister Finansów może w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników:

- zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie,
- zwolnić niektóre grupy płatników z obowiązku pobierania podatków lub zaliczek na podatki oraz określić termin wpłacania podatku i wynikające z tego zwolnienia obowiązki informacyjne podatników, chyba że podatnik jest obowiązany do dokonania rocznego lub innego okresowego rozliczenia tego podatku.

II. Preferencje podatkowe w CIT

1. GOSPODARKA

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE

CEL: Wsparcie nowych inwestycji realizujących politykę rozwoju gospodarczego oraz zwiększających zatrudnienie.

Wolne od opodatkowania są dochody podatników uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie zezwolenia na prowadzenie tej działalności. Wielkość udzielonej pomocy publicznej jest limitowana.

JEDNORAZOWA AMORTYZACJA

CEL: Stworzenie istotnego bodźca inwestycyjnego dla podatników rozpoczynających działalność gospodarczą oraz małych podatników, przy zachowaniu elastycznych zasad rozliczenia amortyzacji.

Na analogicznych zasadach jak w PIT podatnicy CIT mogą dokonać jednorazowego odpisu amortyzacyjnego do limitu 50 000 euro⁴.

WYDATKI NA NABYCIE NOWYCH TECHNOLOGII

CEL: Wspieranie działalności innowacyjnej.

Odliczenie od podstawy opodatkowania wydatków poniesionych na nabycie nowych technologii dokonuje się analogicznie jak w PIT.

ODLICZENIE STRATY Z LAT UBIEGŁYCH

CEL: Pomoc w zachowaniu płynności finansowej przedsiębiorców. Poprawa elastyczności podejmowania decyzji inwestycyjnych.

⁴ W latach 2009-2010 limit ten podwyższono do 100 000 euro.

O wysokość straty poniesionej w roku podatkowym przedsiębiorca ma możliwość obniżyć dochód w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych. Wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty.

DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA

CEL: Zachęcenie podatnika do realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa lub budżetów samorządowych.

Podobnie jak w PIT ustawodawca zwolnił z opodatkowania CIT dotacje w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Zwolnieniu nie podlegają dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych określonych w odrębnych ustawach.

DOPLATY OTRZYMANE OD AGENCJI RZĄDOWYCH LUB AGENCJI WYKONAWCZYCH

CEL: Nieopodatkowanie środków budżetowych przeznaczonych na realizację konkretnych zadań.

Zwolnienie z opodatkowania dotacji z budżetu państwa wskazane powyżej, nie obejmuje swym zakresem pieniędzy pochodzących z budżetu państwa, a dystrybuowanych przez agencje rządowe czy wykonawcze. W związku z powyższym, aby zapewnić efektywność wydatkowania środków budżetowych przekazywanych na wsparcie określonych przedsięwzięć, wprowadzono zwolnienie, które pozwala na osiągnięcie tego założenia również w przypadku wsparcia pośredniego przez agencje rządowe lub agencje wykonawcze. Przedmiotowemu zwolnieniu nie podlegają jednak dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych przekazywanych – w tym przypadku przez te agencje – bankom.

DOTACJE, SUBWENCJE, DOPLATY I INNE NIEODPŁATNE ŚWIADCZENIA

CEL: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Poprawa warunków pracy społeczeństwa.

Wolne od podatku dochodowego są środki (dotacje, subwencje, dopłaty i inne nieodpłatne świadczenia) otrzymane przez podatnika nieodpłatnie na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych oraz wartości niematerialnych

i prawnych. Warunkiem skorzystania ze zwolnienia jest nabycie lub wytworzenie takich składników majątkowych, od których dokonuje się odpisów amortyzacyjnych zgodnie z CIT.

PODATKOWA GRUPA KAPITAŁOWA

CEL: Umożliwienie spółkom powiązanim kapitałowo ustalania wspólnej podstawy opodatkowania.

Podatkową grupę kapitałową mogą tworzyć wyłącznie spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mające siedzibę na terytorium RP, które spełnią warunki przewidziane w ustawie o CIT.

Przez utworzenie podatkowej grupy kapitałowej uzyskuje ona status samodzielnego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych, a spółki wchodzące w jej skład tracą prawo do samodzielnej zapłaty podatku.

Korzyści wynikające z zawiązania podatkowej grupy kapitałowej wynikają z faktu ustalania dla spółek stanowiących grupę kapitałową wspólnej podstawy opodatkowania. Przedmiotem opodatkowania podatkowej grupy kapitałowej jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę, nad sumą ich strat.

Oznacza to m.in.:

- możliwość rozliczenia przez spółki osiągające dochód strat poniesionych przez inne spółki i to już w roku poniesienia straty;
- możliwość czynnego wpływania na kształtowanie poziomu przychodów i kosztów w poszczególnych spółkach grupy poprzez stosowanie cen transferowych, jako że do spółek wchodzących do podatkowej grupy kapitałowej nie mają zastosowania przepisy o szacowaniu przez organy podatkowe dochodów podmiotów powiązanych kapitałowo, majątkowo lub przez wzajemne relacje personalne;
- możliwość obciążania nakładami inwestycyjnymi dowolnej spółki, podczas gdy z odliczeń tych wydatków dla celów podatkowych korzysta cała podatkowa grupa kapitałowa.

W 2010 r. funkcjonowało w Polsce 17 podatkowych grup kapitałowych.

ODLICZENIE NADWYŻKI KOSZTÓW WYTWORZENIA BIOKOMPONENTÓW

CEL: Okresowa pomoc państwa dla producentów biokomponentów. Rekompensowanie części kosztów produkcji biokomponentów z uwagi na wyższe koszty produkcji biopaliw w porównaniu z kosztami produkcji paliw tradycyjnych.

Podatnik, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie składu podatkowego, i który wytwarzał w tym składzie biokomponenty, wykorzystując w tym celu surowce pochodzące z własnej produkcji lub nabyte, w tym pochodzące z importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego, mógł w okresie 2007 – 30.04.2011 r. skorzystać z ulgi podatkowej⁵.

Ulga polegała na odliczeniu od podatku kwoty stanowiącej 19 % nadwyżki kosztów wytworzenia biokomponentów nad kosztami wytworzenia paliw ciekłych o takiej samej wartości opałowej, z tym że odliczenie to nie mogło być wyższe niż 19 % nadwyżki wartości wytworzonych biokomponentów nad wartością wytworzonych paliw ciekłych, obliczonych według średnich cen biokomponentów i paliw ciekłych, o takiej samej wartości opałowej. Jeżeli podatnik nie wytwarzał paliw ciekłych, do obliczenia kwoty nadwyżki stosowało się średnie ceny tych ciekłych paliw.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O RESTRUKTURYZACJI FINASOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW I BANKÓW

CEL: Finansowe wzmocnienie banków za pomocą środków budżetowych w sytuacji zagrożenia ich kondycji finansowej z uwagi na niespłacone kredyty w okresie transformacji gospodarczej.

Ustawa CIT zwalnia z opodatkowania dochody w wysokości nominalnej wartości obligacji skarbowych lub środków pieniężnych otrzymanych na zwiększenie funduszy własnych i rezerw bankowych na podstawie przepisów o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków dla zwiększenia funduszy własnych i rezerw. Przepisy, do których odsyła powyższe zwolnienie, to ustawa z 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz zmianie niektórych ustaw⁶. Ustawa ta dopuszcza dokapitalizowanie banków państwowych

⁵ Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 18.09.2009 Nr 57/08 (Dz. Urz. UE nr C 247 z dn. 15 października 2009 r.), wskazała, że omawiany środek pomocy może obowiązywać do dnia 30 kwietnia 2011 r. Utrzymanie ulgi podatkowej po tej dacie oznaczałoby możliwość stosowania niedozwolonego środka pomocowego; z uwagi na powyższe ustawą z dnia z dnia 25 listopada 2010 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. Nr 226, poz. 1478) z dniem 1 maja 2011 r. uchylono przepis art. 19a ustawy CIT zawierający przedmiotową ulgę. Dalsze jej rozliczenie dopuszczono wyłącznie na zasadach praw nabytych.

⁶ Dz.U.1993.18.82 ze zm.

oraz banków z większościowym udziałem Skarbu Państwa w związku z ich trudną sytuacją spowodowaną niespłaceniem kredytów w okresie transformacji.

Wsparcie przybrało formę przekazywanych obligacji skarbowych oraz środków pieniężnych, które zostały zwolnione z opodatkowania.

Powyższe zwolnienie ma obecnie charakter bardziej historyczny, gdyż obligacje te w większości zostały już wykupione.

UMORZONE KREDYTY (POŻYCZKI)

CEL: Premiowanie udziału banków w procesach restrukturyzacyjnych.

Banki uprawnione są do odliczenia 20% kwoty umorzonych kredytów lub pożyczek, które udzielone zostały podmiotom objętym następnie programem restrukturyzacji i w związku z objęciem programem restrukturyzacji udzielone kredyty (pożyczki) umorzono, zaklasyfikowano do straconych i zaliczono do kosztów uzyskania przychodów.

ODLICZENIA Z TYTUŁU WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH

CEL: Wspieranie przedsiębiorców ponoszących wydatki inwestycyjne.

Zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych przedsiębiorca ma prawo do kontynuowania odliczeń inwestycyjnych (na zakup maszyn i urządzeń służących do przetwórstwa rolno-spożywczego) rozpoczętych przed 1 stycznia 1992 r. aż do wyczerpania puli tych odliczeń.

MAJĄTEK LIKWIDOWANEJ SPÓŁDZIELNI

CEL: Wspieranie procesów transformacji gospodarki.

W okresie trwania likwidacji spółdzielni oraz w okresie postępowania związanego z podziałem spółdzielni, przeniesienie własności rzeczy i innych praw majątkowych jest wolne od podatków, opłat skarbowych oraz opłat sądowych i notarialnych z wyłączeniem opłat kancelaryjnych.

Powyższe zwolnienie funkcjonuje w CIT na zasadzie praw nabytych.

SPÓŁKI Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO

CEL: Przyciągnięcie do Polski inwestorów zagranicznych, dokonanie postępu w zakresie technologii wykorzystywanych w gospodarce narodowej oraz aktywizacja regionów dotkniętych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

Zgodnie z przepisami nieobowiązującej już ustawy z 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym⁷, Minister Finansów zobowiązany był przyznać zwolnienie podatkowe w podatku dochodowym podmiotom krajowym (spółkom kapitałowym), w których do 31 grudnia 1993 r. zostały objęte lub nabyte przez podmioty zagraniczne udziały bądź akcje za kwotę minimum 2 000 000 ECU (obecnie euro).

O zwolnienie na podstawie przedmiotowej ustawy mogły ubiegać się spółki produkcyjne, prowadzące działalność w rejonach o szczególnym zagrożeniu wysokim bezrobociem strukturalnym lub zapewniające wdrożenie nowych niestosowanych wcześniej w Polsce rozwiązań technologicznych lub zapewniające sprzedaż towarów i usług na eksport w wysokości co najmniej w 20% ogólnej wartości sprzedaży.

W związku z tym, iż powyższe zwolnienia określone były kwotowo (do wysokości objętych przez wspólników zagranicznych do 31 grudnia 1993 r. udziałów lub akcji w spółkach krajowych), niektóre z tych spółek nadal korzystają z przyznanego im mocą tych decyzji zwolnienia z CIT.

UPRAWNIENIE BANKÓW DO POMNIEJSZANIA ZOBOWIĄZANIA PODATKOWEGO (OD 2010 R. ULGA NIE OBOWIĄZUJE)

CEL: Rekompensata dla banków za przekazanie części oprocentowania rezerw obowiązkowych na Fundusz Poręczeń Unijnych.

Przedmiotowe zwolnienie dla banków zostało dodane do ustawy o CIT w związku z utworzeniem Funduszu Poręczeń Unijnych⁸. Zadaniem Funduszu było udzielanie gwarancji i poręczeń spłaty kredytów lub wykonania zobowiązań wynikających z obligacji, jeżeli kredyty lub środki z emisji obligacji były przeznaczone na realizację przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Głównym źródłem dofinansowania Funduszu była część oprocentowania rezerw obowiązkowych, które banki miały obowiązek odprowadzić do NBP.

⁷ Dz.U.1997.26.143 ze zm.

⁸ Utworzony na mocy ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o Funduszu Poręczeń Unijnych (Dz.U.2004.121.1262); zlikwidowany na mocy ustawy z 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.09.65.545)

Jako rekompensatę dla banków za utratę części oprocentowania rezerw obowiązkowych przekazanego na rzecz Funduszu Poręczeń Unijnych, wprowadzono poniższą ulgę podatkową.

W myśl tej ulgi, w latach 2007-2009 banki były uprawnione do pomniejszenia zobowiązania podatkowego (kwoty podatku) o kwotę równą odpowiednio:

- za 2007 r. - 20%,
- za 2008 r. - 40%,
- za 2009 r. - 40%

- kwoty 8% łącznej wartości utworzonych i niezaliczonych na 31 grudnia 2002 r. do kosztu uzyskania przychodów, rezerw celowych na pokrycie wierzytelności z tytułu kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych przez banki do kategorii stracone i wątpliwe oraz należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek zakwalifikowanych do kategorii stracone i wątpliwe. Pomniejszenie nie dotyczy rezerw rozwiązanych lub zmniejszonych albo zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów w 2003 r.

Łączna kwota pomniejszenia zobowiązania podatkowego banków (kwota podatku), nie może być wyższa od łącznej kwoty środków pieniężnych przekazanych na zasilenie Funduszu Poręczeń Unijnych z tytułu oprocentowania rezerwy obowiązkowej w latach 2004-2006.

ZWOLNIENIE Z OPODATKOWANIA KOLEJNEJ TRANSAKCJI WYMIANY UDZIAŁÓW

CEL: Zachęta do inwestycji w Polsce.

Zgodnie z ustawą CIT transakcja wniesienia aportu w postaci udziałów, powoduje powstanie przychodu po stronie wnoszącego⁹.

Jednak aport udziałów w ramach transakcji wymiany udziałów¹⁰, przy spełnieniu określonych warunków (m.in. uzyskania bezwzględnej większości głosów przez spółkę nabywającą udziały w spółce, której udziały są zbywane) został wyłączony z opodatkowania.

Powyższe zwolnienie wynika z przepisów implementowanej do polskiego porządku prawnego Dyrektywy 2009/133/WE (w tym zakresie zwolnienie należy traktować jako standard podatkowy). Polski ustawodawca poszedł jednak dalej, a mianowicie zwolnił z opodatkowania CIT także szereg kolejnych transakcji wymiany udziałów.

Wskazać więc należy, iż zapis pozwalający na zwolnienie z opodatkowania transakcji wymiany udziałów, gdy przedmiotem wymiany są udziały (akcje) objęte

⁹ Art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy o CIT.

¹⁰ Transakcja wymiany udziałów polega na wniesieniu aportu w postaci udziałów jednej spółki zależnej (spółki A) do drugiej spółki (spółki B) w ten sposób, że po transakcji kontrola wnoszącego (W) nad udziałami wniesionymi staje się pośrednia.

upřednio zwolnieniem podatkowym (tj. udziały (akcje) uczestniczące upřednio w transakcji wymiany udziałów lub udziały spółki przejmującej lub nowo zawiązanej, przydzielonej upřednio w wyniku połączenia lub podziału spółki), należy uznać za preferencję podatkową.

ZWOLNIENIE Z OPODATKOWANIA DOCHODÓW Z UDZIAŁU W ZYSKACH OSÓB PRAWNYCH

CEL: Zrównanie zasad opodatkowania wszystkich kategorii dochodów z udziału w zyskach osób prawnych.

W myśl ustawy o CIT zwolnione z opodatkowania są dochody (przychody) otrzymywane jak również wypłacane z tytułu dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych. Powyższe zwolnienie może mieć miejsce przy spełnieniu dodatkowych warunków odnoszących się m.in. do ilości udziałów oraz okresu posiadania tych udziałów przez spółkę, która otrzymuje dywidendę bądź inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych.

Powyższe zwolnienie należy traktować jako standard podatkowy, w części w jakiej stanowi implementację Dyrektywy 90/435/EWG, której postanowienia stosuje się do wszelkiego rodzaju „podziału zysków” w spółkach (obecnie Dyrektywa Rady 2011/96/UE z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich (wersja przekształcona)).

Za „podział zysków” w spółkach, na gruncie polskich przepisów podatkowych mając na uwadze regulacje ustawy Kodeks spółek handlowych¹¹, należy rozumieć: wypłatę dywidend, niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz kwoty kapitału zakładowego powstałe z przeniesienia z utworzonych z zysku innych kapitałów.

Zwolnienie przez ustawę o CIT dochodów pochodzących z: przymusowego umorzenia udziałów (akcji), otrzymania majątku w związku z likwidacją osoby prawnej, otrzymania dopłat i zapłaty w gotówce oraz dochodów powstałych przy podziale spółek, należy uznać za preferencje podatkową.¹²

¹¹ Art. 191 § 1 oraz 192 ustawy z 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U.00.94.1037 ze zm.)

¹² Art. 10 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5, 6, 7 ustawy o CIT

KREDYT PODATKOWY

CEL: Poprawa płynności finansowej w sektorze małych przedsiębiorstw.

Kredyt podatkowy polega na tym, iż podatnicy będący małymi przedsiębiorcami mogą w początkowym okresie swojej działalności skorzystać ze zwolnienia polegającego na braku obowiązku wpłacania zaliczek miesięcznych, zaś po zakończeniu tego okresu, w którym skorzystali z kredytu podatkowego składają zeznania podatkowe, a podatek uiszczają w pięciu kolejnych latach po 20% należnego podatku w terminach określonych dla złożenia zeznań podatkowych.

2. ROLNICTWO

WYŁĄCZENIE SPOD ZAKRESU ZASTOSOWANIA USTAWY O CIT PRZYCHODÓW Z DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ, Z WYŁĄCZENIEM PRZYCHODÓW Z DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa.

Analogicznie jak w PIT, wyłączone z opodatkowania CIT są przychody z działalności rolniczej, z wyłączeniem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej. Do przychodów tych, tj. z działalności rolniczej zastosowanie mają przepisy ustawy o podatku rolnym.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW ZE SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI WCHODZĄCEJ W SKŁAD GOSPODARSTWA ROLNEGO

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa.

Zwolnione z opodatkowania CIT są dochody ze sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego. Zwolnienie nie ma zastosowania jeżeli sprzedaż ta następuje przed upływem pięciu lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie całości lub części zbywanej nieruchomości.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW Z DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ PRZEZNACZONYCH NA DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZĄ

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa. Zachęcanie osób prowadzących zarówno działalność rolniczą jak i pozarolniczą do inwestowania środków z działalności pozarolniczej w działalność rolniczą.

Ustawodawca zwolnił od podatku dochody z działalności pozarolniczej w części przeznaczonych na działalność rolniczą. Aby skorzystać ze zwolnienia, podatnik musi wykazać w ogólnych przychodach (zarówno z działalności rolniczej jak również z działalności pozarolniczej) co najmniej 60 % przychodów z działalności rolniczej. Powyższe zwolnienie związane jest z faktem, iż podatnik inwestując w działalność pozarolniczą ma możliwość wliczenia sobie poczynionych wydatków w koszty, czego nie może zrobić inwestując w działalność rolniczą. Zwolnienie to stanowi więc swoistą zachętę do rozszerzania prowadzonej działalności rolniczej kosztem działalności pozarolniczej.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW FUNDUSZU SKŁADKOWEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO ROLNIKÓW

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa.

Z opodatkowania zwolnione są dochody Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej.

DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa. Efektywne udzielanie pomocy na zakładanym poziomie.

Podobnie jak w PIT, wszystkie podmioty opodatkowane CIT, korzystające z dotacji z budżetu państwa otrzymanych na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu SAPARD korzystają ze zwolnienia swoich przychodów w części pochodzącej z tych dotacji.

Realizacja programu SAPARD przypadała na lata 2002-2006. W związku z powyższym, przedmiotowe zwolnienie ma obecnie charakter historyczny.

DOPLATY NA ROLNICTWO

CEL: Wyłączenie możliwości zasilania budżetu państwa poprzez opodatkowanie środków, za pomocą których Unia Europejska realizuje Wspólną Politykę Rolną.

Zwalnia się z opodatkowania dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW Z DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ PRZEZNACZONYCH NA WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ

CEL: Zwolnienie związane jest z faktem, iż członkowie spółdzielni, a także domownicy wynagradzani są za pracę w formie udziału w dochodzie podzielnym. Oznacza to, iż wynagrodzenie członków spółdzielni oraz domowników nie stanowi kosztu tej spółdzielni.

Zwolnione z opodatkowania są dochody z działalności pozarolniczej i działów specjalnych produkcji rolnej przeznaczone na wynagrodzenia za pracę członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną, a także ich domowników – jeżeli wynagrodzenia te związane są z działalnością rolną.

ZWOLNIENIA DOCHODÓW GRUPY PRODUCENTÓW ROLNYCH

CEL: Preferencje związane z polityką państwa w zakresie rolnictwa. Zachęcanie producentów rolnych do tworzenia grup producentów rolnych w celu zwiększenia efektywności i konkurencyjności członków grupy na rynku rolnym przez wspólnie realizowane inwestycje i przedsięwzięcia.

Grupy producentów rolnych mogą być tworzone przez podmioty (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej) prowadzące gospodarstwo rolne albo działalność rolniczą w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej¹³.

Dochody takiej grupy podatkowej korzystają ze zwolnienia jeśli spełnione zostaną następujące warunki:

- grupa zostanie wpisana do rejestru grup,

¹³ Art. 2 ustawy z 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U.00.88.983)

- rejestr taki prowadzony jest przez właściwego marszałka województwa,
- dochody pochodzą ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona,
- produkty wytworzone zostały w gospodarstwach członków tej grupy.

Zwolnienie ograniczone jest do dochodów z podstawowej działalności grupy i tylko w części przekazanej (wydatkowanej) na rzecz członków grupy.

UMORZONE NALEŻNOŚCI I WIERZYTELNOŚCI

CEL: Preferencje związane z polityką rolną w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Zwolnione z opodatkowania są umorzone należności i wierzytelności przypadające agencjom płatniczym w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, a także należności z tytułu nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz w ramach wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju Obszarów Wiejskich, od ustalenia których odstąpiono.

3. EDUKACJA NAUKA KULTURA SPORT

DOCHODY Z PROWADZENIA SZKÓŁ

CEL: Wsparcie przez państwo rozwoju prywatnego sektora związanego z oświatą, a tym samym podnoszenie jakości kształcenia oraz ujednoczenie zasad opodatkowania szkół publicznych i niepublicznych.

Z opodatkowania zwolnione są dochody z tytułu prowadzenia szkół w rozumieniu przepisów o systemie oświaty, w części wydatkowanej na cele szkoły.

DOCHODY KLUBÓW SPORTOWYCH

CEL: Wsparcie działalności sportowej i rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży.

Zwolnione z opodatkowania są dochody klubów sportowych, przeznaczone i wydatkowane w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na szkolenie i współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży do 23 roku życia w części niezliczonej do kosztów uzyskania przychodów.

4. ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO, KOŚCIOŁY, ORGANIZACJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE

ZWOLNIENIE DOCHODÓW ORGANIZACJI NON PROFIT A TAKŻE SPÓŁEK KTÓRYCH JEDYNYMI UDZIAŁOWCAMI SĄ STOWARZYSZENIA

CEL: Instrument uzupełniający realizację zadań publicznych nałożonych na państwo Konstytucją.

W ramach zwolnień w podatku CIT wprowadzonych w celu wspierania zadań publicznych ustawodawca wprowadził zwolnienie dla dochodów organizacji non profit, a także spółek, których udziałowcami (akcjonariuszami) są wyłącznie stowarzyszenia, których celem statutowym jest:

- działalność naukowa,
- działalności naukowo-techniczna,
- działalność oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów,
- działalność kulturalna,
- działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu,
- ochrona środowiska,
- wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi oraz zaopatrzenie wsi w wodę,
- działalność dobroczynna,
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna inwalidów,
- ochrona kultu religijnego.

Zwolnienie obejmuje jedynie dochody takich organizacji i spółek w części przeznaczonej na powyższe cele.

Zwolnione z CIT są również dochody organizacji non profit w części przeznaczonej na inne cele niż powyższe, stanowiące jednak działalność statutową tych organizacji, z wyłączeniem działalności gospodarczej.

DAROWIZNY NA RZECZ ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO

CEL: Wsparcie działalności pożytku publicznego, propagowanie filantropii wśród obywateli.

Podatnik ma prawo odliczyć od dochodu darowizny dokonywane na cele określone w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (np. ochrona

i promocja zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrona dóbr kultury). Ulga limitowana jest do wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż 10% dochodu.

DAROWIZNY NA CELE KULTU RELIGIJNEGO

CEL: Wsparcie kościołów i organizacji religijnych.

Od dochodu podatnik ma prawo odliczyć darowizny dokonywane na cele kultu religijnego. Nie ma znaczenia, czy darowizna została dokonana na rzecz kościoła, organizacji religijnej czy podobnego obdarowanego. Ważne jest, by przekazana została na cele kultu religijnego i udowodniona dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego, a w przypadku darowizny innej niż pieniężna – dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu .

Powyższa ulga limitowana jest do wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż 10% dochodu.

DAROWIZNY NA DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNO-OPIEKUŃCZĄ DLA KOŚCIELNYCH OSÓB PRAWNYCH

CEL: : Wsparcie kościelnej działalności charytatywno-opiekuńczej.

W odróżnieniu od darowizn na cele kultu religijnego, w przypadku darowizn na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą (np. realizowaną przez parafie) możliwe jest odliczenie od dochodu dokonanej darowizny bez limitu tj. do wysokości uzyskanego przez podatnika w roku podatkowym dochodu. Powyższe zwolnienie obejmujące podatników CIT zawarte jest w ustawach regulującym stosunek Państwa Polskiego z Kościołem Katolickim oraz z Polskim Autokefalicznym Kościołem Prawosławnym.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW KOŚCIELNYCH OSÓB PRAWNYCH ORAZ SPÓŁEK W KTÓRYCH JEDYNYMI UDZIAŁOWCAMI SĄ KOŚCIELNE OSOBY PRAWNE

CEL: Wsparcie kościelnych osób prawnych przeznaczających dochody m.in. na cele kultu religijnego.

Zwolnione z opodatkowania są dochody kościelnych osób prawnych tj. Kościoła Katolickiego, Kościoła Zielonościwkowego, Kościoła Starokatolickiego Mariawitów, Kościoła Katolickiego Mariawitów, gmin wyznaniowych żydowskich, Kościoła Polskokatolickiego, Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego, Kościoła Chrześcijan Baptystów, Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego, Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Dochody te zwolnione są w całości od podatku, jeżeli pochodzą z niegospodarczej działalności statutowej kościelnych osób prawnych, tj. głównie z działalności religijnej (np. dochody z ofiar, darowizn, ze ślubów, chrztów, pogrzebów itp.).

Działalnością statutową kościelnych osób prawnych może być również działalność dobroczynna, kulturalna, ochrona zabytków i inna związana z działalnością religijną. Nie płacąc podatku dochodowego, kościelna osoba prawna nie musi też prowadzić dokumentacji wymaganej przez przepisy ustawy Ordynacja podatkowa. W przypadku prowadzenia przez kościelne osoby prawne pozostałej działalności zarobkowej (np. prowadzenie browaru), dochody z takiej działalności zwolnione są w części w jakiej przeznaczone są na cele kultu religijnego, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, charytatywno – opiekuńcze oraz na konserwacje zabytków, prowadzenie punktów katechetycznych, inwestycje sakralne w zakresie budowy, rozbudowy i odbudowy kościołów oraz kaplic, adaptacje innych budynków na cele sakralne, a także innych inwestycji przeznaczonych na punkty katechetyczne i zakłady charytatywno- opiekuńcze.

W tym przypadku wymagane jest prowadzenie dokumentacji podatkowej.

Zwolnione z opodatkowania są również dochody spółek, których jedynymi udziałowcami są kościelne osoby, w części przeznaczonej na cele kultu religijnego, oświatowo - wychowawcze, naukowe, kulturalne itp.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAWODOWYCH I POLITYCZNYCH

CEL: Promowanie działalności związkowej i społecznej. Brak opodatkowania świadczeń związanych z postawami obywatelskimi i społecznymi.

Zwalnia się z opodatkowania CIT dochody:

- związków zawodowych,
- społeczno - zawodowych organizacji rolników,
- izb rolniczych,
- izb gospodarczych,
- organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła,
- spółdzielczych związków rewizyjnych,

- organizacji pracodawców,
- partii politycznych,

w części przeznaczonych na cele statutowe. Cele statutowe powyższych organizacji powinny być zgodne z przepisami ustaw na podstawie których są tworzone oraz innymi przepisami bezwzględnie obowiązującymi.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW POCHODZĄCYCH ZE SKŁADEK CZŁONKOWSKICH ORGANIZACJI POLITYCZNYCH SPOŁECZNYCH I ZAWODOWYCH

CEL: Promowanie działalności związkowej i społecznej. Brak opodatkowania świadczeń związanych z postawami obywatelskimi i społecznymi.

Zwolnione z opodatkowania są składki członkowskie członków organizacji politycznych, społecznych i zawodowych – w części nieprzeznaczonej na działalność gospodarczą.

5. SOCJALNE

OGRODY DZIAŁKOWE

CEL: Wsparcie aktywizacji osób nieaktywnych zawodowo oraz osób o najniższych dochodach, a także poprawa sytuacji socjalno - bytowej społeczeństwa.

Od podatków i opłat z tytułu prowadzenia statutowej działalności zwolniony jest Polski Związek Działkowców, a także jego członkowie.

DOCHODY SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

CEL: Rozwój spółdzielczości socjalnej, a przez to wspomaganie członków spółdzielni, którymi są przynajmniej w 50% osoby zagrożone wykluczeniem ze społeczeństwa w powrocie do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy.

Zwolnione z opodatkowania są dochody spółdzielni socjalnej przeznaczone na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji jej członków, nie wykonywane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w części niezliczonej do kosztów uzyskania przychodów.

6. INNE

ZWOLNIENIE DOCHODÓW UBEZPIECZENIOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO, RZECZNIKA UBEZPIECZONYCH ORAZ POLSKIEGO BIURA UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH

CEL: Stworzenie gwarancji bezpiecznego funkcjonowania systemu ubezpieczeń.

Zwolnione z opodatkowania są dochody z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Do podstawowych zadań takiego funduszu należy wypłata odszkodowań poszkodowanym, w sytuacji gdy nie można ustalić osoby odpowiedzialnej za zdarzenie objęte ubezpieczeniem obowiązkowym albo gdy nie zawarto ubezpieczenia obowiązkowego.

Dochody Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego stanowią między innymi wpłaty zakładów ubezpieczeń, dochody z lokat, wpływy z opłat sankcyjnych, stanowiących konsekwencje niedopełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, jak również wpłaty zakładów ubezpieczeń prowadzących ubezpieczenia na życie w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w tym zakresie¹⁴.

Zwolnione z opodatkowania są także dochody Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych, które zrzessa zakłady ubezpieczeń, prowadzące działalność w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, w razie objęcia zakresem tego ubezpieczenia obszarów poza granicami krajów. Dochód Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych stanowią wpłaty (składki) takich zakładów ubezpieczeń.

Zwolnione z opodatkowania są również dochody Rzecznika Ubezpieczonych, do którego zadań należy reprezentacja interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, uczestników pracowniczych programów emerytalnych, a także osób otrzymujących emeryturę kapitałową lub osób przez nie uposażonych¹⁵.

Działalność Rzecznika Ubezpieczonych, finansowana jest z wpłat zakładów ubezpieczeń oraz powszechnych towarzystw emerytalnych.

¹⁴ Art. 117 ust. 2 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz.U.03.124.1152 ze zm.)

¹⁵ Art. 5 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz.U.03.123.1153 ze zm.)

DOCHODY JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ

CEL: Wsparcie idei ochrony przeciwpożarowej.

Część dochodów jednostek organizacyjnych Ochotniczej Straży Pożarnej, która jest przeznaczona na cele statutowe jest wolna od podatku. Ponadto w zakresie zwolnienia od podatku jednostki te nie mają obowiązku prowadzenia dokumentacji.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW FUNDUSZU GWARANCYJNEGO W SYSTEMIE FUNDUSZY EMERYTALNYCH

CEL: Ochrona wysokości środków Funduszu Gwarancyjnego przewidzianych na wykonanie zadań publicznych w ramach systemu emerytalnego.

Zwolnione z opodatkowania są dochody Funduszu Gwarancyjnego. Dochody te pochodzą z wpłat dokonywanych przez powszechne towarzystwa emerytalne oraz z lokowania zgromadzonych środków.

DOCHODY SPÓŁEK WODNYCH

CEL: Wspieranie działalności polegającej na zapewnieniu wody dla ludności, ochrony przeciwpożarowej, melioracji wodnych, utrzymywania wód.

Z opodatkowania CIT zwolnione są dochody spółek wodnych i związków przeznaczonych na cele statutowe. Celem działalności spółek wodnych nie może być osiągnięcie zysku, aczkolwiek mogą one prowadzić działalność zmierzającą do jego osiągnięcia.

Celem spółki wodnej może być m.in. utrzymywanie i eksploatacja urządzeń służących do: zapewnienia wody dla ludności, ochrony wód przed zanieczyszczeniem, melioracji, ochrony przed powodzią, zapewnienia wody dla celów przeciwpożarowych, utrzymania wód.

DOCHODY Z TYTUŁU PROWADZENIA LOTERII FANTOWYCH I GRY BINGO FANTOWE

CEL: Wspieranie działalności służącej gromadzeniu środków na cele charytatywne.

Zwolnione z opodatkowania CIT są dochody z tytułu prowadzenia loterii fantowych i gry w bingo, przeznaczone w całości na realizację określonych w zezwoleniu i regulaminie gry celów społecznie użytecznych, w szczególności dobroczynnych.

DOCHODY BANKU PROWADZĄCEGO KASĘ MIESZKANIOWĄ

CEL: Stymulowanie rozwoju budownictwa mieszkaniowego w zakresie obejmującym system kas mieszkaniowych.

Zwolnione z podatku są dochody banku prowadzącego kasę mieszkaniową. Zwolnienie to zależne jest od przeznaczenia dochodów wyodrębnionej w banku działalności w postaci kasy mieszkaniowej w całości na kredyty kontraktowe i utrzymanie bieżącej płynności płatniczej w zakresie związanym z działalnością kasy. Oznacza to, iż bank prowadzący kasę nie ma możliwości innego rozdysonowania dochodu uzyskanego z prowadzenia kasy mieszkaniowej niż w zakresie związanym z działalnością kasy.

ZWOLNIENIE DOCHODÓW SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWYCH, WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH TOWARZYSTW BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO ORAZ SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ

CEL: Wsparcie działalności w zakresie gospodarki mieszkaniowej.

Z CIT zwolnione są dochody spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego oraz samorządowych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność w zakresie gospodarki mieszkaniowej uzyskanych z gospodarki zasobami mieszkaniowymi – w części przeznaczonej na cele związane z utrzymaniem tych zasobów, z wyłączeniem dochodów z innej działalności gospodarczej niż gospodarka zasobami mieszkaniowymi.

ODSETKI LUB DYSKONTO OD OBLIGACJI EMITOWANYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA

CEL: Zachęcanie do zakupu polskich obligacji oferowanych przez Skarb Państwa.

Zwolnione z CIT są odsetki lub dyskonto od obligacji emitowanych przez Skarb Państwa i oferowanych na rynkach zagranicznych oraz dochody z odpłatnego zbycia tych obligacji uzyskane przez podatników mających ograniczony obowiązek podatkowy w Polsce.

DOCHODY ZWIĄZKÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

CEL: Dbłość państwa o rozwój gmin i powiatów.

Ustawodawca zwolnił z opodatkowania dochody związków JST, która jest przekazywana (dystrybuowana) na rzecz jednostek tworzących związek. Pozostałe dochody związków – nieprzeznaczone dla członków związków tj. gmin i powiatów podlegają opodatkowaniu.

DOCHODY PODMIOTÓW ZARZĄDZAJĄCYCH PORTAMI I PRYZYSTANIAMI MORSKIMI

CEL: Wsparcie rozwoju infrastruktury portowej.

Zwalnia się z opodatkowania CIT tę część dochodów podmiotów zarządzających portami lub przystaniami morskimi, która zostanie przeznaczona na budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury portowej oraz na prognozowanie, programowanie i planowanie rozwoju portu, a także pozyskiwanie gruntów na potrzeby rozwoju portu.

Podmiotami zarządzającymi, których dotyczy zwolnienie są spółki akcyjne, związane przez Skarb Państwa i właściwe gminy, posiadające status podmiotów zarządzających w portach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Ponadto zwolnienie obejmuje także podmioty zarządzające portami i przystaniami nie mającymi takiego znaczenia, jeżeli nieruchomości gruntowe, na których jest położony port lub przystań morska, stanowią mienie komunalne.

ZANIECHANIE USTALANIA I POBORU PODATKU

CEL: Ważny interes publiczny.

Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników może:

- zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie,
- zwolnić niektóre grupy płatników z obowiązku pobierania podatków lub zaliczek na podatki oraz określić termin wpłacania podatku i wynikające z tego zwolnienia obowiązki informacyjne podatników, chyba że podatek jest obowiązany do dokonania rocznego lub innego okresowego rozliczenia tego podatku.

ŚRODKI EUROPEJSKIE

CEL: Nieopodatkowanie środków pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

Zwolnienie z podatku dochodowego dotyczy płatności otrzymanych z Banku Gospodarstwa Krajowego na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem płatności otrzymanych przez wykonawców,

Zwolnienie dotyczy także uczestników projektów, jeżeli otrzymane przez nich środki finansowe stanowią pomoc udzieloną w ramach programu finansowanego z udziałem środków europejskich.

ODSZKODOWANIA

CEL: Pomoc ofiarom klęsk żywiołowych

Wolne od podatku dochodowego są m.in. przychody uzyskane z tytułu wypłacanego zgodnie z przepisami ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych w wyniku działania żywiołu w tym z tytułu wywłaszczenia nieruchomości.

III. Preferencje podatkowe w VAT

1. GOSPODARKA

STAWKA 8 % NA USŁUGI PRACOCHLONNE

CEL: Wsparcie niewielkich podmiotów gospodarczych działających na rynku lokalnym, zwiększenie zatrudnienia.

Usługi pracochłonne do których stosuje się obniżoną 8 % stawkę VAT to usługi w zakresie:

- napraw obuwia i pozostałych wyrobów skórzanych,
- napraw odzieży i wyrobów włókienniczych użytku domowego,
- napraw rowerów,
- fryzjerstwa.

Stawka ta ma charakter czasowy (przejściowy) - obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła 7 % - ową stawkę VAT , w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

STAWKA 8 % NA USŁUGI BRANŻY GASTRONOMICZNEJ I HOTELOWEJ

CEL: Niepodwyższanie wydatków gospodarstw domowych.

Obniżona stawka VAT na usługi branży gastronomicznej i hotelarskiej wprowadzona została z uwagi na fakt, iż klienci – w większości osoby fizyczne, nie mają możliwości późniejszego odliczenia kwoty podatku VAT od nabywanych usług. Wprowadzenie obniżonej stawki VAT miało na celu niepodwyższanie wydatków gospodarstw domowych na gastronomię i zakwaterowanie w hotelach czy innych obiektach turystycznych, a przez to rozwój tych sektorów gospodarki.

Jak wykazała jednak przeprowadzona przez Ministerstwo Finansów analiza dotycząca obniżonej stawki VAT na usługi hotelarskie, nabywcami tych usług są z reguły klienci biznesowi czy goście zagraniczni, w przypadku których wysokość stawki VAT nie determinuje korzystania z usług branży hotelarskiej.

W 2011 r. przedsiębiorcy branży zarówno gastronomicznej jak i hotelowej zachowali prawo do obniżonej stawki VAT na swoje usługi, z tym, że w roku 2011 stawka ta wynosi 8 % i ma charakter czasowy (przejściowy) - obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła

7 %-ową stawkę VAT, w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

2. ROLNICTWO

STAWKA 8 %

CEL: Wsparcie działalności rolniczej. Obniżenie kosztów produkcji rolniczej.

Obniżoną stawką VAT w 2011 r. objęte były m.in. surowce i półfabrykaty używane do celów rolniczych, nawozy (m.in. fosforowe, potasowe, zwierzęce i roślinne), produkty leśne, wyroby torfowe, wełna czy usługi związane z rolnictwem oraz chowem i hodowlą zwierząt.

Większość produktów rolniczych nieprzetworzonych (tj. zboża, ziemniaki, owoce, mięso, mleko) podlegała od momentu wejścia Polski do UE, opodatkowaniu 3% stawką VAT.

Z uwagi na wygaśnięcie derogacji zapisanej w Traktacie Akcesyjnym z 2004 r. i przedłużonej w grudniu 2007 r. na dalsze trzy lata, tj. do 31 grudnia 2010 r., od stycznia 2011 r. stawki VAT m.in. na nieprzetworzoną żywność muszą wynosić co najmniej 5%. Mając na uwadze to, aby przeciętna stawka na żywność nie wzrosła, obniżona została z 7% do 5% stawka na podstawowe produkty żywnościowe oraz soki, które w 2011 r. opodatkowane były wg stawki 8 %. Stawka 8% ma charakter czasowy (przejściowy) – obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła 7 %-ową stawkę VAT, w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego. Należy wspomnieć, iż z tego obszaru wsparcia przeniesiono pozycje dotyczące mięsa i wyrobów z mięsa, ryb przetworzonych i zakonserwowanych, olejów i tłuszczów zwierzęcych oraz mleka płynnego przetworzonego do obszaru Rodzina i socjalne z uwagi na fakt, że towary te w większym stopniu realizują cel przypisany tej preferencji.

3. EDUKACJA NAUKA KULTURA I SPORT

STAWKA 8 %

CEL: Niepodwyższanie wydatków gospodarstw domowych na szeroko rozumianą kulturę, rozrywkę, rekreację, sport, a także na książki oraz czasopisma. Działanie na rzecz ochrony wartości o charakterze kulturalnym. Wspieranie czytelnictwa.

W ramach wspierania przez państwo kultury, rekreacji i sportu przy równoczesnym niepodwyższaniu wydatków gospodarstw domowych na te cele, obniżona stawka VAT została wprowadzona m.in. na usługi świadczone przez biblioteki, muzea czy

archiwa, a także na część usług świadczonych przez radio i telewizję, czy usług związanych z wyświetlaniem filmów i taśm wideo.

Obniżoną stawką VAT opodatkowane zostały także bilety wstępu na koncerty, przedstawienia i imprezy, w tym sportowe.

Ponadto obniżoną stawką VAT opodatkowane zostały dzieła sztuki dostarczane przez ich twórców lub spadkobierców twórców, oraz okazjonalnie przez podatnika nie stosującego szczególnych procedur w zakresie dostawy towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków, którego działalność jest opodatkowana, w przypadku, gdy dzieła sztuki zostały osobiście przywiezione przez podatnika lub zostały przez niego nabyte od ich twórcy lub spadkobiercy twórcy, lub też w przypadku gdy uprawniają go one do pełnego odliczenia podatku. Obniżoną stawkę podatku stosuje się również do importu dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich oraz antyków.

Wspierając czytelnictwo, ustawodawca wprowadził obniżoną stawkę VAT na gazety i czasopisma.

W 2011 r. obowiązuje obniżona 8 %-owa stawka VAT. Stawka ta ma charakter czasowy (przejściowy) i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła 7 %-ową stawkę VAT, w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

STAWKA 5% NA KSIĄŻKI I CZASOPISMA SPECJALISTYCZNE

CEL: Wsparcie czytelnictwa. Niepodwyższanie wydatków gospodarstw domowych na edukację.

Na podstawie Traktatu Akcesyjnego z 2004 r.¹⁶ i w konsekwencji na podstawie Dyrektywy 2006/112/WE Rady z 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11 grudnia 2006 r., str. 1; dalej jako: „Dyrektywa 2006/112/WE”)¹⁷, Polska do końca 2007 r. miała możliwość stosowania 0% stawki VAT w odniesieniu do książek i czasopism specjalistycznych. Możliwość ta została przedłużona do 31 grudnia 2010 r.

Z uwagi na wygaśnięcie derogacji zapisanej w Traktacie Akcesyjnym (przedłużonej na kolejne 3 lata), od stycznia 2011 r. stawka podatku na książki (w tym e-książki na fizycznych nośnikach), czasopisma specjalistyczne oraz nuty wynosi 5%.

Od stycznia 2011 r. stawkę obniżoną 5% określono też dla książek drukowanych na dyskach, taśmach i innych nośnikach.

¹⁶ Załącznik XII, rozdział 1, art. 1(a)

¹⁷ Art. 128 (1)

4. ZDROWIE

STAWKA 8 %

CEL: Wsparcie ochrony zdrowia. Niepodwyższanie poziomu wydatków placówek służby zdrowia. Niepodwyższanie podstawowych wydatków gospodarstw domowych związanych z ochroną zdrowia.

W ramach wspierania przez państwo ochrony zdrowia przy równoczesnym niepodwyższaniu wydatków placówek służby zdrowia jak również wydatków gospodarstw domowych na te cele, ustawodawca wprowadził obniżoną stawkę VAT m.in. na:

- podstawowe produkty sanitarne, np.:
 - wata celulozowa paczkowana,
 - pieluszki i podobne artykuły sanitarne dla dorosłych,
- sprzęt medyczny, np.:
 - testy i odczynniki diagnostyczne, medyczne,
 - aparatura do transfuzji
 - stymulatory serca,
- wyroby medyczne, np.:
 - wyroby higieniczne i farmaceutyczne (w tym odciągacze do mleka), z kauczuku wulkanicznego, innego niż ebonit,
 - wyroby medyczne w rozumieniu ustawy o wyrobach medycznych dopuszczone do obrotu na terytorium RP,
- produkty lecznicze dopuszczone do obrotu na terytorium RP,
- zaopatrzenie ortopedyczne, protezy i endoprotezy, np.:
 - elementy składowe i wymienne do wyrobów ortopedycznych, rehabilitacyjnych i protetycznych drewniane,
 - sztuczne stawy, aparaty i protezy ortopedyczne, sztuczne zęby, protezy dentystyczne, protezy innych części ciała (z wyjątkami),
- wózki inwalidzkie,
- usługi weterynaryjne.

Stawka w wysokości 8 % ma charakter czasowy (przejściowy) i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła 7 %-ową stawkę VAT, w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

5. RODZINA I SOCJALNE

STAWKA 8 %

CEL: Utrzymanie określonego poziomu wydatków gospodarstw domowych na podstawowe artykuły żywnościowe. Wspieranie działań mających na celu podwyższanie wskaźnika diety, jak również wspieranie budownictwa społecznego.

W celu wspierania gospodarstw domowych, ustawodawca wprowadził obniżoną 7% stawkę VAT na podstawowe produkty żywnościowe tj. m.in. chleb, przetwory mleczarskie, owoce, konserwy, produkty mączne, a także soki. W związku z faktem, iż od 1 stycznia 2011 r. przestała obowiązywać preferencyjna 3% stawka VAT na produkty rolne, aby przeciętna stawka na żywność nie wzrosła, obniżona została z 7% do 5% stawka na większość podstawowych artykułów żywnościowych.

Pozostałe produkty żywnościowe (m.in. przetwory homogenizowane oraz żywność dietetyczna czy zupy oraz buliony oraz przetwory z nich) do tej pory opodatkowane 7% stawką VAT, opodatkowane zostały stawką 8%, podobnie jak inne produkty i usługi mające na celu obniżenie wydatków gospodarstw domowych, tj. m.in. foteliki do przewozu dzieci w samochodach, usługi w zakresie gospodarki ściekami czy usługi pogrzebowe. Stawka podatku w wysokości 8 % ma charakter czasowy (przejściowy) i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła stawkę w wysokości 7 % i została wprowadzona w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

Preferencyjna stawka VAT obowiązuje również do dostawy, budowy, remontu, modernizacji, termomodernizacji lub przebudowy obiektów budowlanych lub ich części zaliczonych do budownictwa objętego społecznym programem mieszkaniowym.

Przez budownictwo objęte społecznym programem mieszkaniowym rozumie się obiekty budownictwa mieszkaniowego lub ich części z wyjątkiem lokali użytkowych oraz lokale mieszkalne w budynkach niemieszkalnych sklasyfikowanych w Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych w dziale 12, jak również budynki instytucji ochrony zdrowia świadczących usługi zakwaterowania z opieką lekarską i pielęgniarską, zwłaszcza dla ludzi starszych i niepełnosprawnych. Przy czym, do budownictwa objętego społecznym programem mieszkaniowym nie zalicza się budynków mieszkalnych jednorodzinnych, których powierzchnia użytkowa przekracza 300 m², oraz lokali mieszkalnych, których powierzchnia użytkowa przekracza 150 m².

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 246, poz. 1649, z późn. zm.) oraz z § 7 ust. 1 pkt 2 i 3 obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług

(Dz. U. Nr 73, poz. 392, z późn. zm.) obniża się do wysokości 8% stawkę podatku dla:

- a) robót konserwacyjnych dotyczących budownictwa objętego społecznym programem mieszkaniowym;
- b) robót konserwacyjnych dotyczących:
 - obiektów budownictwa mieszkaniowego, o których mowa w art. 2 pkt 12 ustawy, lub ich części, z wyłączeniem lokali użytkowych,
 - lokali mieszkalnych w budynkach niemieszkalnych sklasyfikowanych w Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budownictwa w dziale 12

w zakresie, w jakim wymienione roboty nie są objęte tą stawką w ramach budownictwa objętego społecznym programem mieszkaniowym.

6. TRANSPORT I OCHRONA ŚRODOWISKA

STAWKA 8 %

CEL: Wsparcie rozwoju transportu publicznego i prywatnego. Niepodwyższanie podstawowych wydatków gospodarstw domowych na usługi transportu.

W ramach wspierania przez państwo rozwoju usług transportu przy równoczesnym niepodwyższaniu wydatków gospodarstw domowych na te cele, ustawodawca wprowadził obniżoną stawkę VAT m.in. na: usługi w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich międzymiastowych, przewozy lotnicze, usługi morskiego, przybrzeżnego i śródlądowego transportu pasażerów czy na usługi taksówkowe oraz wynajmowania samochodów osobowych z kierowcą.

Stawka podatku VAT w wysokości 8 % ma charakter czasowy (przejściowy) i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta w ww. okresie zastąpiła stawkę w wysokości 7% i została wprowadzona w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

STAWKA 0%

CEL: Zrównanie pozycji konkurencyjnej polskich przedsiębiorców z przedsiębiorstwami z innych państw członkowskich, które stosują analogiczne regulacje odnośnie usług międzynarodowego transportu towarów i osób.

Stawką 0% stanowiącą swoisty rodzaj zwolnienia z zachowaniem prawa podatnika do odliczenia podatku naliczonego, opodatkowane są usługi transportu międzynarodowego osób. Do usług transportu międzynarodowego osób zalicza się:

- przewóz lub inny sposób przemieszczania osób środkami transportu morskiego, lotniczego i kolejowego:
 - z miejsca wyjazdu na terytorium kraju do miejsca przyjazdu poza terytorium kraju,
 - z miejsca wyjazdu poza terytorium kraju do miejsca przyjazdu na terytorium kraju,
 - z miejsca wyjazdu poza terytorium kraju do miejsca przyjazdu poza terytorium kraju, jeżeli trasa przebiega na pewnym odcinku przez terytorium kraju (tranzyt);
- usługi pośrednictwa i spedycji międzynarodowej, związane z powyższymi usługami.

Ponadto, 0% stawkę VAT stosuje się również do:

- usług transportu towarów przewożonych przez osoby podróżujące, takich jak bagaż lub pojazdy samochodowe, jeżeli transport tych osób jest opodatkowany podatkiem w wysokości 0%,
- usług świadczonych osobom w środkach transportu morskiego, lotniczego i kolejowego, jeżeli transport tych osób jest opodatkowany podatkiem w wysokości 0%,
- usług świadczonych na obszarze polskich portów morskich, polegających na obsłudze pasażerów w tych portach.

Możliwość zastosowania 0% stawki VAT do usług transportu towarów, zarówno na podstawie ustawy o VAT, jak również rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług¹⁸ oraz z dnia 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług¹⁹, niewymienionych powyżej, stanowi standard podatkowy.

¹⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 246, poz. 1649, z późn. zm.; dalej jako: „rozporządzenie z sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o VAT”

¹⁹ Dz. U. z 2011 r. Nr 73, poz. 392, z późn. zm.

7. INNE

ODLICZENIE OD PODATKU KWOTY WYDATKOWANEJ NA ZAKUP KAS REJESTRUJĄCYCH

CEL: Złagodzenie ciężaru ekonomicznego obowiązku stosowania kas rejestrujących.

Podatnik, który rozpocznie prowadzenie ewidencji w przewidzianych terminach może odliczyć od podatku należnego kwotę wydatkowaną na kasę rejestrującą do wysokości 90% ceny jej zakupu (bez podatku), jednak nie więcej niż 700 zł.

STAWKA 8 %

CEL: Wspieranie dziedzin gospodarki wrażliwych społecznie.

Obniżona stawka VAT obowiązuje na usługi związane z leśnictwem i pozyskiwaniem drewna z wyłączeniem patrolowania lasów wykonywanego na zlecenie przez jednostki inne niż leśne oraz doradztwa w zakresie zarządzania lasami. Obniżona stawka obowiązuje również na usługi związane z rybołówstwem i rybactwem, z wyłączeniem usług związanych z rybołówstwem morskim.

W roku 2011 obowiązuje stawka w wysokości 8 %. Stawka ta ma charakter czasowy (przejściowy) i obowiązuje od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. Stawka ta, w ww. okresie zastąpiła stawkę w wysokości 7 %, i została wprowadzona w związku z koniecznością ograniczenia nadmiernego deficytu budżetowego.

BEZZWROTNA POMOC

CEL: Realizacja postanowień Traktatu Akcesyjnego. Kontynuowanie po dniu przystąpienia do UE preferencji podatkowych stosowanych przed akcesją dla przedsięwzięć finansowanych ze środków pomocowych przyznanych w ramach przedakcesyjnych programów. Zapewnienie jednakowego traktowania pod względem podatkowym funduszy przedakcesyjnych bez względu na moment, w którym są one realizowane i wypłacane.

Beneficjenci programów pomocowych mogą korzystać z preferencji podatkowych w postaci zwolnień z podatku VAT, jak również z możliwości zastosowania 0% stawki VAT.

Zwalnia się z opodatkowania nieodpłatne świadczenie usług oraz czynności nieodpłatnej dostawy towarów, które uprzednio zostały sfinansowane ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej.

Stawkę podatku obniża się natomiast do wysokości 0% w przypadku świadczenia usług przez zarejestrowanych podatników oraz imporcie usług, nabywanych za środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej.

Za środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej uważa się bezzwrotne środki przekazane polskim podmiotom z budżetu UE na podstawie przedakcesyjnych programów (PHARE, ISPA, SAPARD), jak również bezzwrotne środki przekazane polskim podmiotom na podstawie umów zawartych pomiędzy rządami państw

obcych lub organizacjami międzynarodowymi a rządem RP, a także na podstawie jednostronnych deklaracji rządów i organizacji międzynarodowych.

ZWOLNIENIE Z OPODATKOWANIA DOSTAWY SAMOCHODÓW UŻYWANYCH

CEL: Brak możliwości odliczenia całej kwoty podatku naliczonego przy nabyciu samochodów osobowych, przy jednoczesnym opodatkowaniu kwoty należnej z tytułu sprzedaży tych samochodów, spowodowałaby niewspółmierny do stanu technicznego wzrost ceny sprzedawanego samochodu używanego.

Zwalnia się od podatku dostawę samochodów osobowych i innych pojazdów samochodowych, przez podatników, którym przy ich nabyciu przysługiwało prawo do odliczenia części podatku naliczonego, jeżeli te samochody i pojazdy są towarami używanymi, tj. okres ich używania wynosi co najmniej pół roku.

STAWKA 0%

CEL: Zrównanie konkurencyjności polskich przedsiębiorców z przedsiębiorcami z innych państw członkowskich, które stosują analogiczne regulacje.

Stawka 0% stosowana jest do dostawy towarów w składzie celnym, wprowadzonych do składu celnego z terytorium państwa członkowskiego innego niż terytorium kraju, a także do dostawy towarów objętych procedurą składu celnego. Obniżona stawka związana jest z faktem, iż przeznaczeniem tych towarów nie jest ostateczna konsumpcja.

IV. Preferencje podatkowe w podatku akcyzowym

1. GOSPODARKA

MAŁE BROWARY

CEL: Wyrównanie konkurencji z uwagi na zwiększone koszty jednostkowe produkcji w przypadku małych browarów w porównaniu z dużymi podmiotami.

Zwalnia się od akcyzy podatników produkujących piwo, którzy w roku kalendarzowym poprzedzającym rok podatkowy sprzedali:

- do 20 000 hl piwa - w wysokości 30,00 zł/hl,
- do 70 000 hl piwa - w wysokości 15,00 zł/hl,
- do 150 000 hl piwa - w wysokości 12,00 zł/hl,
- do 200 000 hl piwa - w wysokości 9,00 zł/hl

- nie więcej jednak niż 50% kwoty akcyzy obliczonej z zastosowaniem stawki 7,79 zł od 1 hektolitra.

Powyższe zwolnienie ma zastosowanie do podatników:

- prawnie i ekonomicznie niezależnych od innych przedsiębiorców wytwarzających piwo,
- posiadających miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w odrębnym miejscu niż inni przedsiębiorcy zajmujący się produkcją piwa,
- niewytwarzających piwa na podstawie licencji uzyskanych od innych przedsiębiorców.

2. ZDROWIE

NAPOJE ALKOHOLOWE NIEPRZEZNACZONE DO KONSUMPCJI

CEL: Nieopodatkowanie napojów alkoholowych, które nie są przeznaczone do konsumpcji.

Od akcyzy zwalnia się alkohol etylowy:

- używany do celów medycznych w szpitalach, aptekach i zakładach opieki zdrowotnej, pod warunkiem, że będzie stosowany wyłącznie przy czynnościach leczniczych lub do zabiegów dezynfekcyjnych powierzchni i przedmiotów mających bezpośredni kontakt z pacjentem czy do wytwarzania leków recepturowych w aptekach,

- pochodzący z przepadku, z chwilą jego sprzedaży przez uprawnione organy szpitalom, aptekom i zakładom opieki zdrowotnej.

Zwalnia się również napoje alkoholowe używane:

- jako próbki do analiz, niezbędnych prób produkcyjnych lub celów naukowych,
- do badań naukowych,
- do procesów produkcyjnych, pod warunkiem że produkt końcowy nie zawiera alkoholu.

WYROBY TYTONIOWE NIEPRZEZNACZONE DO KONSUMPCJI

CEL: Nieopodatkowanie wyrobów tytoniowych, które nie są przeznaczone do konsumpcji.

Zwalnia się od akcyzy wyroby tytoniowe, z chwilą ich przeznaczenia do badań naukowych oraz badań związanych z jakością produktu.

3. TRANSPORT I OCHRONA ŚRODOWISKA

BIOKOMPONENTY PRZEZNACZONE DO PALIW CIEKŁYCH LUB BIOPALIW CIEKŁYCH

CEL: Realizacja narodowego celu wskaźnikowego, wsparcie odnawialnych źródeł energii, a także aktywacja regionów rolniczych.

Zwalnia się od akcyzy biokomponenty przeznaczone do paliw ciekłych lub biopaliw ciekłych.

PALIWA Z ZAWARTOŚCIĄ BIOKOMPONENTÓW

CEL: Realizacja narodowego celu wskaźnikowego, wsparcie odnawialnych źródeł energii, a także aktywacja regionów rolniczych.

W 2011 r. podstawowe stawki akcyzy wynosiły 1 565 zł za 1000 l benzyny silnikowej oraz 1 048 zł za 1000 l oleju napędowego.

Do dnia 30 kwietnia 2011 r. przepisy przewidywały również, że w przypadku zmieszania paliw silnikowych (benzyn i olejów napędowych) z biokomponentami zastosowanie miała stawka obniżona o 1,565 zł od każdego litra biokomponentu dodanego do benzyn silnikowych oraz o 1,048 zł od każdego litra biokomponentów dodanych do olejów napędowych, z tym że kwota należnej akcyzy nie mogła być niższa niż 10 zł na 1000 l.

Stosowanie obniżonych stawek akcyzy na paliwa z zawartością biokomponentów uzależnione było od spełnienia trzech podstawowych warunków. Po pierwsze, paliwa musiały być wyprodukowane w składzie podatkowym. Po drugie, musiały one spełniać wymagania jakościowe określone w odrębnych przepisach, tj. w przepisach o jakości paliw. Po trzecie zawartość biokomponentów musiała stanowić co najmniej 2% gotowego paliwa.

Od 1 maja 2011 r. stawka akcyzy na benzyny silnikowe oraz wyroby powstałe ze zmieszania tych benzyn z biokomponentami, spełniające wymagania jakościowe określone w odrębnych przepisach, wynosiła 1 565,00 zł/1 000 litrów natomiast na oleje napędowe i wyroby powstałe ze zmieszania tych olejów z biokomponentami, spełniające wymagania jakościowe określone w odrębnych przepisach, 1 048,00 zł/1 000 litrów.

BIOKOMPONENTY STANOWIĄCE SAMOISTNE PALIWA

CEL: Realizacja narodowego celu wskaźnikowego, wsparcie odnawialnych źródeł energii, a także aktywacja regionów rolniczych.
--

Do 30 kwietnia 2011 r. biokomponenty stanowiące samoistne paliwa silnikowe opodatkowane były preferencyjną stawką 10 zł za 1000 l. Po tej dacie paliwa te były opodatkowane stawką 1 048,00 zł/1 000 litrów. Zmiana ta została wprowadzona ustawą z dnia 26 listopada 2010 r. *o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej* (Dz. U. nr 238 poz. 1578)

ENERGIA ELEKTRYCZNA

CEL: Wsparcie odnawialnych źródeł energii oraz kogeneracji.
--

Zwalnia się z opodatkowania energię elektryczną wytwarzaną z odnawialnych źródeł energii. W myśl ustawy prawo energetyczne²⁰, za odnawialne źródło energii uznać należy źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku

²⁰ Ustawa z 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz.U.06.89.625 j.t.)

rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

W konsekwencji wykorzystanie tylko wyżej wymienionych odnawialnych źródeł przy wytwarzaniu energii elektrycznej będzie powodować, że wytworzona energia elektryczna będzie korzystać ze zwolnienia od akcyzy.

Warunkiem realizacji przedmiotowego zwolnienia jest posiadanie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii elektrycznej.

Zwolnieniu od akcyzy podlega również energia elektryczna zużywana w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu.

OLEJ OPAŁOWY

CEL: Wsparcie rozwoju transportu morskiego i proekologicznych rozwiązań w transporcie morskim
--

Zwalnia się od akcyzy olej opałowy, niepodlegający znakowaniu i barwieniu, wykorzystywany do prowadzenia prób zdawczych u producentów silników dla morskich jednostek pływających.

4. INNE

ZWOLNIENIE DLA OLEJU SMAROWEGO

CEL: Nieopodatkowanie produktu, który nie może zostać zużyty do celów napędowych.
--

Zwolnienie od akcyzy oleju smarowego, przeznaczonego do wykorzystania do celów innych niż napędowe lub opałowe albo jako dodatki lub domieszki do paliw silnikowych albo jako oleje smarowe do silników albo do produkcji paliw silnikowych, olejów opałowych, dodatków lub domieszek do paliw silnikowych lub olejów smarowych do silników.

ZWOLNIENIE W PODRÓŻY

CEL: Zapewnienie równej konkurencji.

Zwalnia się z podatku akcyzowego napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe ze względu na ich przeznaczenie do konsumpcji przez podróżnych lub załogę podczas trwania podróży w rejsach międzynarodowych na pokładach samolotów, statków oraz promów morskich.

WYROBY AKCYZOWE PODDANE ZNISZCZENIU

CEL: Nieopodatkowanie wyrobów akcyzowych, które nie są przeznaczone do konsumpcji.

Zwalnia się od akcyzy wyroby akcyzowe objęte procedurą zawieszenia poboru akcyzy nieprzydatne do spożycia, dalszego przerobu lub zużycia;

- 1) w składzie podatkowym albo
- 2) w innym miejscu spełniającym warunki niszczenia wyrobów na podstawie przepisów odrębnych, w obecności przedstawiciela organu podatkowego.

V. Preferencje podatkowe w podatkach lokalnych

1. GOSPODARKA

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE

CEL: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na wyznaczonym obszarze.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości są grunty, budowle i budynki, które są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej.²¹ Zakres zwolnienia ograniczony jest wyłącznie do przedsiębiorców, którzy funkcjonowali na terenie danej strefy ekonomicznej przed 1 stycznia 2001 r. i w 2003 r. nie posiadali statusu małego lub średniego przedsiębiorcy.

2. ROLNICTWO

ZWOLNIENIE DLA BUDYNKÓW GOSPODARCZYCH LUB ICH CZĘŚCI POŁOŻONYCH NA GRUNTACH GOSPODARSTW ROLNYCH SŁUŻĄCYCH WYŁĄCZNIE DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

CEL: Wsparcie działalności rolniczej.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości są budynki gospodarcze lub ich części położone na gruntach gospodarstw rolnych, służące wyłącznie działalności rolniczej oraz zajęte na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej²².

ZWOLNIENIE DLA BUDYNKÓW I BUDOWLI ZAJĘTYCH PRZEZ GRUPĘ PRODUCENTÓW ROLNYCH

CEL: Wsparcie dla powstawania grup producentów rolnych jako formy gospodarki rolnej.

²¹ Ustawa z 2 października 2003 o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz.U.03.188.1840 ze zm.)

²² Zwolnienie to odnosi się również do budynków gospodarczych lub ich części służących działalności leśnej i rybackiej.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości są budynki i budowle zajęte przez zarejestrowaną grupę producentów rolnych, wykorzystywane wyłącznie na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy lub dla innych potrzeb wynikających z aktu założycielskiego grupy dotyczących m.in. przechowywania produktów wytwarzanych przez grupę.

OBNIŻONA STAWKA DLA BUDYNKÓW LUB ICH CZĘŚCI ZAJĘTYCH NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W ZAKRESIE OBROTU KWALIFIKOWANYM MATERIAŁEM SIEWNYM

CEL: Zwiększenie i poprawa jakości produkcji rolnej.

Ustawowa górna granica stawki podatku od nieruchomości dla budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym stanowi mniej niż 50% górnej granicy stawki dla budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

ZWOLNIENIE DLA UŻYTKÓW ROLNYCH KLASY V, VI I VIz ORAZ GRUNTÓW ZADRZEWIONYCH I ZAKRZEWIONYCH

CEL: Niska produktywność gruntów.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym są użytki rolne klasy V, VI i VIz (tj. gleby orne słabe, gleby orne najslabsze, gleby pod zalesienia) oraz grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych.

ZWOLNIENIE DLA GRUNTÓW OBJĘTYCH MELIORACJĄ

CEL: Wsparcie robót melioracyjnych - poprawa zdolności produkcyjnej gleb.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym zostały te części gruntów ornych, łąk i pastwisk, których objęcie melioracją doprowadziło do zniszczeń upraw na skutek robót drenarskich. Zwolnienie obejmuje rok podatkowy, w którym wystąpiły zniszczenia upraw.

ZWOLNIENIE DLA GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH NA UTWORZENIE NOWEGO GOSPODARSTWA ROLNEGO LUB POWIĘKSZENIE JUŻ ISTNIEJĄCEGO DO POWIERZCHNI 100 HA

CEL: Wsparcie poprawy struktury powierzchniowej gospodarstw rolnych.

Pięcioletnie zwolnienie z opodatkowania podatkiem rolnym gruntów przeznaczonych na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha:

- będące przedmiotem prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego, nabyte w drodze umowy sprzedaży,
- będące przedmiotem umowy o oddanie gruntów w użytkowanie wieczyste,
- wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, objęte w trwałe zagospodarowanie.

ZWOLNIENIE DLA GRUNTÓW POWSTAŁYCH Z ZAGOSPODAROWANIA NIEUŻYTKÓW

CEL: Wsparcie pełnego zagospodarowania gruntów.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym są grunty gospodarstw rolnych powstałe z zagospodarowania nieużytków. Zwolnienie obejmuje okres 5 lat i przysługuje od roku następnego po zakończeniu zagospodarowania nieużytków.

ZWOLNIENIE DLA GRUNTÓW ROLNYCH OTRZYMANYCH W DRODZE WYMIANY LUB SCALENIA

CEL: Wsparcie poprawy struktury powierzchniowej gospodarstw rolnych.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym są grunty gospodarstw rolnych otrzymane w drodze wymiany lub scalenia w pierwszym roku następującym po roku, w którym dokonano wymiany lub scalenia gruntów.

ZWOLNIENIE DLA UŻYTKÓW ROLNYCH NA KTÓRYCH ZAPRZESTANO PRODUKCJI ROLNEJ

CEL: Zwolnienie gruntów czasowo wyłączonych z produkcji rolnej (odłogowane).

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym są grunty gospodarstw rolnych, na których zaprzestano produkcji rolnej. Zwolnienie może dotyczyć nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych gospodarstwa, lecz nie więcej niż 10 ha powierzchni. Okres zwolnienia nie może przekroczyć 3 lat w stosunku do tych samych gruntów.

ULGA INWESTYCYJNA

CEL: Wsparcie dla niektórych inwestycji, głównie o charakterze ekologicznym.

Ulga inwestycyjna przysługuje podatnikom podatku rolnego na budowę lub modernizację budynków inwentarskich służących do chowu, hodowli i utrzymania zwierząt gospodarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska. Z ulgi inwestycyjnej mogą również skorzystać podatnicy podatku rolnego dokonujący zakupu i zainstalowania deszczowni, urządzeń melioracyjnych i urządzeń zaopatrzenia gospodarstwa w wodę, urządzeń do wykorzystywania na cele produkcyjne naturalnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, spadku wód). Warunkiem przyznania ulgi inwestycyjnej jest brak finansowania poniesionych wydatków w całości lub w części ze środków publicznych.

Ulga inwestycyjna przyznawana jest po zakończeniu inwestycji i polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, na której została dokonana inwestycja – w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych. Ulga z tytułu tej samej inwestycji nie może być stosowana dłużej niż przez 15 lat.

ULGA ŻOŁNIERSKA

CEL: Umożliwienie dodatkowego zatrudnienia ze względu na zmniejszenie siły roboczej w gospodarstwie rolnym.

Ulgę w podatku rolnym wynoszącą 60 % stosuje się przy opodatkowaniu gospodarstw rolnych do podatników podatku rolnego prowadzących te gospodarstwa, którzy odbywają zasadniczą służbę wojskową lub długotrwałe przeszkolenie wojskowe, a także spełniają zastępczo obowiązek służby wojskowej w formie skoszarowanej.

Ulgę w podatku rolnym wynoszącą 40% stosuje się przy opodatkowaniu gospodarstw rolnych członków rodzin osób spełniających ww. warunki, jeżeli bezpośrednio przed powołaniem do służby osoby te pracowały w tych gospodarstwach, zamieszkiwały tam i nie osiągały przychodów z innych źródeł.

ULGI DLA GRUNTÓW POŁOŻONYCH NA TERENACH PODGÓRSKICH I GÓRSKICH

CEL: Wsparcie dla gospodarstw o trudnych warunkach uprawy.

Ulgę w podatku rolnym wynoszącą 30% stosuje się dla gruntów położonych na terenach podgórskich i górskich klas I, II, IIa, III i IIIb, a wynoszącą 60% dla gruntów klas IVa, IV, IVb. Za miejscowości położone na terenach podgórskich i górskich uważa się miejscowości, w których co najmniej 50% użytków rolnych jest położonych powyżej 350 m n.p.m.

ULGA ZWIĄZANIA Z WYSTĄPIENIEM KLĘSKI ŻYWIŁOWEJ

CEL: Wsparcie osób dotkniętych klęskami żywiołowymi, których zdolność płatnicza ze względu na poniesione straty jest ograniczona.

Ulga z tytułu wystąpienia klęski żywiołowej, która spowodowała istotne szkody w budynkach, ziemiopłodach, inwentarzu żywym lub martwym albo w drzewostanie, polega na zaniechaniu ustalania podatku rolnego lub zaniechaniu jego poboru w całości lub części w zależności od rozmiarów strat. Ulgę przyznaje się za rok podatkowy, w którym klęska miała miejsce, a w przypadku gdy klęska wystąpiła po zapłaceniu podatku za dany rok, ulgę stosuje się w następnym roku podatkowym.

ULGI STANOWIĄCE KONTYNUACJĘ NIEKTÓRYCH ZWOLNIEŃ Z PODATKU ROLNEGO

CEL: Cel zgodny z celami poszczególnych zwolnień.

Po upływie okresów zwolnienia: gruntów na nabycie lub powiększenie istniejącego gospodarstwa rolnego do 100 ha (5 lat), gruntów powstałych z zagospodarowania nieużytków (5 lat) oraz gruntów po wymianie lub scaleniu (1 rok) - stosuje się ulgę w podatku rolnym, polegającą na obniżeniu podatku w pierwszym roku o 75% i w drugim roku o 50%.

UPRAWNIENIE RAD GMIN DO OBNIŻANIA CENY SKUPU ŻYTA STANOWIĄCEJ PODSTAWĘ OBLICZANIA STAWEK PODATKU ROLNEGO

CEL: Wsparcie rolnictwa. Zapewnienie gminom narzędzi do prowadzenia autonomicznej polityki podatkowej.

Rady gmin posiadają uprawnienia do obniżania średniej ceny skupu żyta stanowiącej podstawę obliczenia stawek podatku rolnego.

3. ZATRUDNIENIE

ZWOLNIENIE DLA PROWADZĄCYCH ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ ORAZ ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

CEL: Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Ze zwolnienia korzystają prowadzący zakłady pracy chronionej oraz zakłady aktywności zawodowej. Zwolnienie dotyczy przedmiotów opodatkowania zajętych na prowadzenie tego zakładu objętych podatkiem od nieruchomości, podatkiem rolnym i leśnym.

4. EDUKACJA NAUKA KULTURA SPORT

ZWOLNIENIE DLA NIERUCHOMOŚCI LUB ICH CZĘŚCI ZAJĘTYCH NA POTRZEBY OŚWIATY WYCHOWANIA NAUKI TECHNIKI KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU

CEL: Wsparcie działalności prowadzonej wśród dzieci i młodzieży.

Zwalnia się z opodatkowania podatkiem od nieruchomości, nieruchomości lub ich części zajęte na potrzeby prowadzenia przez stowarzyszenia statutowej działalności wśród dzieci i młodzieży w zakresie oświaty, wychowania, nauki i techniki, kultury fizycznej i sportu, z wyjątkiem wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, jak również grunty zajęte trwale na obozowiska i bazy wypoczynkowe dla dzieci i młodzieży.

ZWOLNIENIE INSTYTUTÓW NAUKOWYCH I POMOCNICZYCH JEDNOSTEK NAUKOWYCH PAN

CEL: Wsparcie dla rozwoju nauki oraz szkolnictwa wyższego.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości, a także z opodatkowania podatkiem rolnym oraz leśnym są wszystkie instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk (do 1 października 2010 r. uczelnie oraz placówki Polskiej Akademii Nauk), z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą.

ZWOLNIENIE DLA SZKÓŁ

CEL: Wsparcie dla systemu oświaty.

Z podatku od nieruchomości, a także z podatku rolnego i leśnego zwolnione są publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową (w szczególności są to szkoły publiczne i niepubliczne).

ZWOLNIENIA DLA GRUNTÓW I BUDYNKÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW ORAZ MUZEÓW

CEL: Wsparcie ochrony zabytków oraz najważniejszych muzeów dla kultury polskiej.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości, a także z opodatkowania podatkiem rolnym zostały grunty i budowle wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich zagospodarowania, utrzymania i konserwacji,

zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości są również grunty i budynki we władaniu muzeów rejestrowanych.

INSTYTUTY BADAWCZE I CENTRA BADAWCZO-ROZWOJOWE

CEL: Wsparcie dla rozwoju nauki.

Z opodatkowania podatkiem od nieruchomości, jak również z opodatkowania podatkiem rolnym i leśnym zwolnione są instytuty badawczo rozwojowe (do 1 października 2010 r. jednostki badawczo-rozwojowe), z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą, a także przedsiębiorcy mający status centrum badawczo-rozwojowego, przyznanego na zasadach określonych w przepisach o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej w odniesieniu do przedmiotów opodatkowania zajętych na cele prowadzonych badań i prac rozwojowych.

5. ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO, KOŚCIOŁY, ORGANIZACJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE

NIERUCHOMOŚCI NALEŻĄCE DO KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH

CEL: Wynika z konstytucyjnej gwarancji wolności religii, z którą związane jest prawo do posiadania świątyń i innych miejsc kultu.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości zostały nieruchomości lub ich części przeznaczone na cele niemieszkalne, z wyjątkiem nieruchomości zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej należące do kościołów i związków wyznaniowych działających w Polsce na podstawie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, a także na podstawie odrębnych ustaw o stosunku Państwa do kościołów i związków wyznaniowych.

ZWOLNIENIE DLA NIERUCHOMOŚCI ZAJĘTYCH PRZEZ ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO

CEL: Wsparcie działalności organizacji pożytku publicznego.

Zwolnienie z opodatkowania podatkiem od nieruchomości są nieruchomości lub ich części zajęte na prowadzenie nieodpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego.

6. ZDROWIE

OBNIŻONA STAWKA NA BUDYNKI LUB ICH CZĘŚCI ZAJĘTE NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W ZAKRESIE UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

CEL: Wsparcie działalności mającej na celu ochronę zdrowia obywateli.

Ustawowa górna granica stawki podatku od nieruchomości dla budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych stanowi ok. 20% górnej granicy stawki dla budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

7. SOCJALNE

ZWOLNIENIE DLA DZIAŁEK PRYZAGRODOWYCH

CEL: Wsparcie o charakterze socjalnym.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości oraz podatkiem rolnym są grunty stanowiące działki przyzagrodowe członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, którzy spełniają jeden z warunków:

- osiągnęli wiek emerytalny,
- są inwalidami zaliczonymi do I albo II grupy,
- są niepełnosprawnymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- są osobami całkowicie niezdolnymi do pracy w gospodarstwie rolnym albo niezdolnymi do samodzielnej egzystencji.

ZWOLNIENIE DLA POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

CEL: Wsparcie o charakterze socjalnym dla wypoczynku i rekreacji pracowników najemnych, rencistów i emerytów.

Polski Związek Działkowców zwolniony jest z podatku od nieruchomości, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą oraz z podatku rolnego z tytułu użytkowania i użytkowania wieczystego gruntów rodzinnych ogrodów działkowych.

ZWOLNIENIE BUDYNKÓW POŁOŻONYCH NA TERENIE RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH

CEL: Wsparcie o charakterze socjalnym dla wypoczynku i rekreacji pracowników najemnych, rencistów i emerytów.

Z opodatkowania podatkiem od nieruchomości zwolnione są budynki położone na terenie rodzinnych ogrodów działkowych, nieprzekraczające norm powierzchni

ustalonych w przepisach Prawa budowlanego²³ dla altan i obiektów gospodarczych, z wyjątkiem zajętych na działalność gospodarczą.

8. TRANSPORT I OCHRONA ŚRODOWISKA

ZWOLNIENIE BUDOWLI KOLEJOWYCH I ZAJĘTYCH POD NIE GRUNTÓW

CEL: Wsparcie infrastruktury transportu publicznego.

Zwolnieniu od podatku od nieruchomości podlegają budowle wchodzące w skład infrastruktury kolejowej oraz zajęte pod nie grunty, jeżeli:

- zarządca infrastruktury jest obowiązany do jej udostępniania licencjonowanym przewoźnikom kolejowym,
- są one przeznaczone wyłącznie do przewozu osób, wykonywanego przez przewoźnika kolejowego, który równocześnie zarządza tą infrastrukturą bez udostępniania jej innym przewoźnikom,
- są to linie kolejowe o szerokości torów większej niż 1 435 mm.

CZASOWE ZWOLNIENIE GRUNTÓW BUDYNKÓW I BUDOWLI POZOSTAŁYCH PO LIKWIDACJI LINII KOLEJOWYCH

CEL: Wsparcie transportu publicznego.

Zwolnione z podatku od nieruchomości są grunty, budynki i budowle pozostałe po likwidacji linii kolejowych lub ich odcinków do czasu przeniesienia ich własności lub prawa użytkowania wieczystego. Zwolnienie to ma charakter czasowy (maksymalnie 3 lata) i nie dotyczy nieruchomości zajętych na działalność inną niż działalność, o której mowa w przepisach o transporcie kolejowym.

ZWOLNIENIE BUDOWLI INFRASTRUKTURY PORTOWEJ I ZAJĘTYCH POD NIE GRUNTÓW

CEL: Wsparcie gospodarki morskiej oraz jej konkurencyjności na rynku międzynarodowym.

²³ Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.06.156.1118 j.t.)

Zwalnia się z podatku od nieruchomości budowie infrastruktury portowej, budowie infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich oraz zajętych pod nie gruntów.

Zwalnia się również z opodatkowania grunty, które znajdują się w posiadaniu podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, pozyskane na potrzeby rozwoju portu lub przystani morskiej, położone w granicach portów i przystani morskich. Zwolnienie to nie może trwać dłużej niż 5 lat.

ZWOLNIENIE BUDYNKÓW BUDOWLI I GRUNTÓW NA OBSZARZE CZĘŚCI LOTNICZYCH LOTNISK UŻYTKU PUBLICZNEGO

CEL: Wsparcie transportu publicznego.

Zwalnia się z opodatkowania budynki, budowle i zajęte pod nie grunty na obszarze części lotniczych lotnisk użytku publicznego. Część lotnicza lotniska to obszar lotniska stale przeznaczony do startów i lądowań statków powietrznych oraz do związanego z tym ruchu statków powietrznych, wraz z urządzeniami przeznaczonymi do obsługi tego ruchu, do którego dostęp jest kontrolowany²⁴.

ZWOLNIENIE DLA INWESTYCJI DROGOWYCH

CEL: Wsparcie dla publicznych inwestycji drogowych.

Zwolnione z opodatkowania są grunty i budynki wchodzące w skład nieruchomości przeznaczonych na budowę dróg publicznych²⁵.

ZWOLNIENIE DLA NIERUCHOMOŚCI W PARKACH I REZERWATACH PRZYRODY

CEL: Wsparcie ochrony środowiska naturalnego. Zwolnienie rekompensowane gminom z budżetu państwa.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości zostały grunty położone na obszarach objętych ochroną ścisłą, czynną lub krajobrazową, a także budynki i budowle trwale związane z gruntem, służące bezpośrednio osiągnięciu celów z zakresu przyrody – w parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody.

²⁴ Art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz.U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696 ze zm.)

²⁵ Ustawa z 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U.03.193.1194 ze zm.)

ZWOLNIENIE UŻYTKÓW EKOLOGICZNYCH

CEL: Ochrona obiektów cennych pod względem przyrodniczym.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości, a także podatkiem rolnym i leśnym są użytki ekologiczne. Zwolnienie z podatku od nieruchomości nie dotyczy użytków ekologicznych zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

ZWOLNIENIE DLA LASÓW Z DRZEWOSTANEM W WIEKU DO LAT 40

ZWOLNIENIE DLA LASÓW WPISANYCH INDYWIDUALNIE DO REJESTRU ZABYTKÓW ORAZ

OBNIŻONA STAWKA DLA LASÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD REZERWATÓW I PARKÓW NARODOWYCH

CEL: Wsparcie ochrony przyrody, poprawa struktury wiekowej lasów.

Zwolnione od podatku leśnego są lasy z drzewostanem do 40 lat.

Zwolnieniu od podatku leśnego podlegają również lasy wpisane do rejestru zabytków.

Stawka podatku leśnego za rok podatkowy dla lasów ochronnych oraz lasów wchodzących w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych ulega obniżeniu o 50%.

UPRAWNIENIE RAD GMIN DO OBNIŻANIA CENY SPRZEDAŻY DREWNA

CEL: Zapewnienie gminom narzędzi do prowadzenia autonomicznej polityki podatkowej.

Rada gminy może obniżyć średnią cenę sprzedaży drewna stanowiącą podstawę obliczania stawki podatku leśnego.

9. INNE

GRUNTY POD JEZIORAMI I SZTUCZNYMI ZBIORNIKAMI

CEL: Zmniejszenie obciążeń podatkowych jednostek administrujących wodami i urządzeniami wodnymi finansowanych z budżetu państwa. Zwolnienie rekompensowane z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości zostały będące własnością Skarbu Państwa grunty pokryte wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz grunty zajęte pod sztuczne zbiorniki wodne.

WAŁY OCHRONNE I ZAJĘTE POD NIE GRUNTY

CEL: Ochrona przed powodzią. Ograniczony zakres wykorzystania tych gruntów do działalności gospodarczej.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości są budowle wałów ochronnych.

Z opodatkowania podatkiem od nieruchomości, a także podatkiem rolnym zwolnione są również grunty pod wałami ochronnymi i położone w międzywałach, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej przez inne podmioty niż spółki wodne, ich związki oraz związki wałowe.

ZWOLNIENIE DLA GRUNTÓW ZAJĘTYCH PRZEZ ZBIORNIKI WODY SŁUŻĄCE DO ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ

CEL: Zapewnienie zaopatrzenia w wodę.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym są grunty zajęte przez zbiorniki wody służące do zaopatrzenia ludności w wodę.

GRUNTY POŁOŻONE W PASIE DROGI GRANICZNEJ

CEL: Ograniczona możliwość prowadzenia działalności ogrodniczej.

Zwolnione z opodatkowania podatkiem rolnym są grunty położone w pasie drogi granicznej (granica państwa).

ZWOLNIENIE DLA NIEUŻYTKÓW

ZWOLNIENIE DLA GRUNTÓW ZADRZEWIONYCH ORAZ GRUNTÓW ZAKRZEWIONYCH

CEL: Niska przydatność gruntów do gospodarczego wykorzystania, ewentualne zagospodarowanie wymaga wysokich nakładów (nieużytki, grunty zadrzewione, zakrzewione).

Zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości zostały grunty stanowiące nieużytki, grunty zadrzewione i zakrzewione, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

ZWOLNIENIE BUDYNKÓW GOSPODARCZYCH LUB ICH CZĘŚCI SŁUŻĄCYCH DZIAŁALNOŚCI LEŚNEJ LUB RYBACKIEJ

CEL: Wsparcie działalności leśnej i rybackiej.

Zwalnia się z opodatkowania podatkiem od nieruchomości budynki gospodarcze lub ich części służące działalności leśnej lub rybackiej.

ZWOLNIENIA UCHWALANE PRZEZ RADY GMIN

CEL: Zapewnienie gminom narzędzi do prowadzenia autonomicznej polityki podatkowej.

Rada gminy w drodze uchwały może wprowadzić inne zwolnienia przedmiotowe niż wskazane w ustawach, a w przypadku podatku rolnego może również wprowadzać dodatkowe ulgi w tym podatku.